



# **Don Louis de Vargas, of edelmoedige wraek : treurspel : gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburgh**

<https://hdl.handle.net/1874/35650>

BM  
VI. B. 50

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinckt hun deugt voor iedereen.



Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

Weynch  
DON LOUIS  
DE VARGAS,

of

Edelmoedige Wraek,

TREURSPEL.

Gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburgh.

Hor. lib. 3 Carm. Ode 2.

*Raro antecedentem scelestum*

*Deseruit pede pœna claudo.*



AMSTERDAM,

By Jacob Lescailje, Boekverkooper op de Middeldam, naast de  
Vismarkt, in 't jaar 1668.

M Y N H E E R  
D E E. H E E R  
BARTHOLOMEUS  
R E A E L,  
R E C H T S G E L E E R D E.



M Y N H E E R,

Ik breng, endelijk, Don Louis de Vargas ten voorschijn in Nederduitze vaersfen, eertijts in twee delen, door Don Pedro de Calderon, ten Spaensfen Toonele gevoert, die ik hier t'zaemen heb gevoeght, daer uit latende wat, mijns bedunkens, onnatuerlijk scheen, behoudende en bydoende wat my gevoegelijker daght met onze driften over een te komen. Of ik daer mede nu behoorlijk gehandelt heb, laet ik andere oordeelen, die kundiger zijn, en naeuwer kennis van zaeken hebben, om 't onderscheyt te maeken; voor my ik trachte maer

het

het op 't beste mogelijk na ons Toneel te voegen , om d'oogen der aenschouwers door de werking der Bedrijvers, en hunne veranderingen in hartstoghten, te verlustigen : of, om beter te zeggen, 't is tot het oude, niet tot het nieuwe Toneel geschikt geweest. Konst- noch vliegwerken zullen hier niet in gezien werden , wijl alles zonder tovery toegaet, mijne Speelders menschen , en geen Goden en vertoonen. Ik heb den gemeenen zwier maer gevolgt , en somtijts den tijt , met vermaek, hier in gesleten , met weinig hoop van eenige eer daer door te verdienen , en vast voornemen my noch minder den lof of de verachting daer van aen 't hart te laeten gaen; want recht uit gezeit :

*Dat Momus schimp, de werelt lach,  
De kerk-wil schreeuw, de neuswijs smaelt ,  
Als 't minste u maer behaegen mach ,  
Acht ik mijn moeite ruim betaelt.*

En voor de rest :

*'k Heb my aen tijt noch aen Toneelwet niet gebonden ,  
D'Aelouden deden het gelijk zy 't toen verstonden :  
Ik volg hun nootdwang niet, maer voeg my na den tijt ,  
Die, na den eisch der zaek, meest geen bepaling lijdt.  
Men moet door Spel het oog, en d'ooren t'zamen strelen ,  
Of 't lezen brengt zoo veel vermaek aen als het spelen.*

Op de hoop dan mijn Heer , dat U E. van dit gevoelen zult zijn , of anders mijne mislagen ten goede nemen,  
heb

heb ik my verftout , om U E. dit Treurfpel toe te eigenen; niet om U E. laftigh te vallen, met verzoek van het te befchermen , 't zou te zwaeren en moeilijken werk zijn , daer, zo 't met vechten te doen was , de wapenen van Achilles of Æneas wel toe van noden waren: want ik ben verzekert , dat fchoon U E. beleeftheit zulks al aen nam, 't zou , om dat daer vry veel in der daet op te zeggen valt, onmogelijk zijn; behalven dat zich dagelijks zo veel nieuwe geesten laten hooren , die elk na zijn gevoelen d'een dit en d'ander dat, op het rijm , woorden , ftelling , en de fpelding van ieder Dichter weten te vinden; want of het doorgaens by de oude en beste Poëten onzer eeuw zo gebruikt wert, 't kan echter niet by haer gevonden , noch in haer harffenen goet gekeurt werden ; doch ik laet , als gezegt , my niet veel aen die letterzifters en hairklovers gelegen zijn. Het docht my genoeg, dat ik my te verftaen gaf , dies heb ik over veel dingen heen gefapt , die men wel wat nauwer hadt konnen in acht nemen : zo dat ik , mijn Heer , niet heb te bidden als om verffchooning, dat ik met U E. naem dees onvolmaekte vaerffen ciere , als een klene erkentenis van mijn genegen hart t'uwarts , dat garen zijn dankbaerheit voor deze verkeerde en flette gift, zou te kennen geven; en niet in mijn gedachten had gekomen , ten waer ik U E. groote liefde tot d'ed'le Poëzy altijd had beffeurt.

Dies wil ik niet twijfelen, mijn Heer, of U E. zult mede met een gunftig oordeel dezen Don Louis de Vargas

ontfangen, die, na lange als balling gezworven te hebben, endlich zijn vyanden doet te gronde gaen; en, door Edelmoedige Wraek, d'eer van zijn ongelukkig Huis herstelt ziet: terwijl ik, schoon de tijdt my voor een wijl U E. aengenaemen omgang doet missen, U E. welvaert wensche, en in alle ootmoedigheid blijve

M Y N H E E R,

U E.

*Verplichte vriendt en dienaar*

In Amsterdam den 1 x van  
Loumaendt, 1668.

D. H E Y N K.

K O R T

B E D R Y F

# K O R T I N H O U T.

**D** En dapp'ren Vargas strijt hier moedig voor zijn eer ;  
 Hy ziet zijn vaders hoofd onschuldig afgeslagen.  
 Zijn zuster neemt vergif in noot, op zijn begeer.  
 Dies voerd de wanhoop hem om 't uiterste te wagen ,  
 Tot hy als Balling swerft ; en, na veel tegenspoet ,  
 Zijn vaderlandt bevrijdt, en eigen wraek voldoet.

B E D R Y -

MOE



# B E D R Y V E R S.

*Alfonso*, Koning in Kastilien.

*Don Zuëro Pelaës*, Marquis.

*Don Iulian*, zijn Zoon.

*Don Beltran de Vargas*, Slot-voogt.

*Don Louis de Vargas*, zijn Zoon.

*Lizandra de Vargas*, zijn Dochter.

*Rozella*, }  
*Leonora*, } Lizandras Staet-juffers.

*Don Garzeran*, vrindt van Louis.

*Don Maria de Luxan*, verliefdt op Louis.

*Theodora*, haer Staet-juffer.

*Pedro Alonzo*, haer Dienaer.

*Lorenzo*, Hopman der Lijfwagt.

*Finéo*, Julians Edelman.

*Guarin*, dienaer van Louis.

*Leonardo*, }  
*Valerio*, } Struikrovers.

*Deurwaerder* in 't Hof.

1. 2. *Lijfwagten*, }  
*Staetjongen*, } des Konings.

Voorts gevolg van

*Hofftoet*,  
*Soldaten*, en  
*Struikrovers*.

Het Spel speelt in en buiten Madrid, hoofst-*stadt* in Kastilien.

Don LOUIS DE VARGAS,

O F

Edelmoedige Wraek.

E E R S T E B E D R Y F.

*Koning van binnen, twee Moren in Spaensche kleding vluchtende,  
werden van zijn Lijfwaght vervolgt.*

*Kon.* **V**Erraet! mijn lijfwaght, op! dat zy het leven derven.  
*Lor.* Vervloekte schelmen, 'k sweer by d'hemel, gy zult  
sterven,  
Al vloodt gy snelder als de tomeloze windt.

*Beltran de Vargas.*

**O** Hemel! die de deugt en trouwheyt zo bemindt,  
Kan d'ontrouw dan in 't hart der brave Kastiljanen  
Plaets vinden, die zo lang getrouw (als onderdanen  
Hun pligt vereyft) ten dienst staeg leefden voor hun Heer.  
O slapen arm! vergeefs voert gy dit zijdtgeweer!  
Gy leert mijn ouderdom en mijne swakheit kennen.  
Wat stoute handt derft zich op 's konings boesem schennen?  
Wat staetzucht steekt hem dus verradelijk na 't hart?  
't Vervloekte stael leyt hier gevallen, en daer wardt  
Een brief van my beooght, de tekens van dees boze  
En goddeloze daat, van deze zinneloze,  
*Aen Don Suero de Pelaës, anders, Aen  
Zijn zoon Don Julian.*

Hoe zal ik dit verstaen?

Die daedlijk noch zo schelms den Koning dacht t'ontlijven,  
Derft die aen den Marquis en Grave hier noch schrijven,  
Daer schuilt wat vreemts, mijn pligt aen zijne Majesteit,

Verplicht my dat ik zoek wat hier verborgen leit.  
 Den Hemel my behoë! het zijn onmoglijkheden  
 Ayáraf schreef dit zelf den Koning van Toledo.  
 Hoe zouden Ridders van zo heereijken staet  
 Besluyten met den Moor zulk gruwelijk verraed?  
 Ja 't blijkt hier klaer, wijl al dees lettren het bewijzen.  
 Zy zijn meyneedig, agh! het schijnt mijn haren rijzen  
 Van schrik voor 't schellemstuk, ondankbre, zeg hoe derst  
 Gy uwen Vorst, diens naem voor eeuwig niet en sterft,  
 En staeg regtvaerdig door zijn goetheyt wert verheven,  
 Zo onregtvaerdig en zo godloos staen na 't leven?  
 Den Marquis en den Graef, is 't mogelijk, zouden die  
 Dit snood' verraed bestaen? 'k geloof 't niet schoon ik 't zie.  
 O neen! 'k geloof het niet en wil het nimmer denken,  
 Nog door vermoeden d'eer van deze Heren krenken;  
 Dies... Maer ik zie daer komt hy zelfs heel onverwagt.  
 Ik zal, dat hy my niet als vyandt houdt verdagt,  
 Maer als een vriendt erkent, hem d'inhoud openbaren.

*Suëro de Pelaës.*

„ **W** At loopt men in de zee der staetzucht al gevaren,  
 „ De schipbreuk dreygt ons reets, den aenflagh is bekend.  
 „ 'k Vrees, dat de vrees des doots, de Moren in het ent  
 „ Noch zal doen zeggen dat wy hadden voorgenomen  
 „ Met vorst Ayáraf. Maer ik zie den Slotvoogt komen,  
 „ Ik veins, de veinzery brengt veinzers tot hun wit.  
 „ Mijn heer Beltran die schijnt ontstelt, wat 's d'oorzaak?

*Belt.*

Dit,

Wijl 't opschrift aen u houdt, kunt gy licht d'oorzaak lezen,  
 En geven d'anwroort zelf, 'k sta niet bekend in deze.

*Suer. Aen Don Suëro de Pelaës, anders Aen*

*Zijn zoon Don Julián.*

„ O hemel! 't is gedaen.

Wat schelmen hebben ons dit snoodt verraet beschoren?

*Belt.*

*Beltr.* Zie voorts, Ayátaf zelf de Koning van de Moren,  
 Zijn onderteekening, twee schelmen hebben hier  
 Zo daedlijk deze pook, en dat vervloekt papier,  
 Te swaer door het gewicht van misdaet, laten vallen.  
 Des konings lijfwagt volgt hun spoedig met hun allen,  
 Zy vluchten snel vooruyt, ik vind dit, en ik zie  
 Het opschrift van den brief aen u te zijn, aen wie  
 Ik die ook overgeef, ver van u te betijgen.

Ik ben een Pitias in vrindschap, en in 't swijgen  
 Een steen, vertrouwt mijn woort, ik gâ hier meede heen.

*Suër.* 'k Bidt toeft wat Don Beltran, hoe! laet gy my alleen,  
 In zulk een swaren zaek, het strekt mijn eer tot schanden.  
 Dat gy de blijken van 't verraet my laet in handen,  
 Schijnt hier te zeggen dat ik den verrader ben.

*Beltr.* Den hemel wil zulks noyt gedogen Heer, ik ken  
 Zo snoden mensch niet, die ik zo barbaers zou houden,  
 'k Laet staen dan u, daer op de Vorst hem staeg betrouden.

*Suër.* Dit zijn van mijn geluk mijn vyanden ten hoof,  
 Die 's Konings hart, door nijt, en haet, met wangeloof  
 Bedekt opvullen, om my uyt zijn gunst te stoten.  
 Schrijft my den Moor! heb ik iets met den Moor besloten?  
 Ha wrede slangen, die bloetdorftigh onder schijn  
 Van hoofs gebloemt, verbloemt, en dekt u hels fenijn;  
 En strekt de nijt een drank om d'eere te vergiften.  
 Ik zal het opschrift van dit snootst van alle schriften  
 Bewaren, om daer aen te denken. Nijt, u juk  
 Is hier; en Gunst, hier is den toom van u geluk;  
 Zo blijft de hoogmoet mijns gedagten staegh begraven.  
 Mijn heer Beltran, Natuer heeft u met zo veel gaven  
 Zo rijk begaest, gelijk u breyn met hoog verstant,  
 Gy ziet hier hoe 't bedroch haer netten om my spandt,  
 En wijl gy zijt mijn vrindt gelijk ik ook ben d'uwe,  
 Zo neem dit stael, en dit papier daer elk voor gruwe,  
 Dat dit nu by u blijf tot straffe in mijne smart,

Op dat mijn trouw in u gedacht doorlugtigh wardt.

*Bel.* Marquis, 'k beloof u, dat al wat in mijne machten  
Bestaet, is tot uw dienst, wilt van uw zijde trachten  
Te doen gelijk als ik, en oefnen deugt en trouw,  
Die in den vorst Alfons een hemels beelt aenschouw,  
Wiens doel de deugden zijn als goet en ook rechtvaardigh.  
Een Koning dubble lof in ons gedachten waerdigh.  
Dit doende zullen wy een engel teelen, daer  
Men anders monsters voedt van twedracht vol gevaer. *binnen.*

*Suer.* Wie quam-zoo onverwacht een storremwindt in d'oren,  
In 't midden van zijn rust. Wat doen ik? 'k ben verloren,  
't Verraet is hier ondekt, 'k wil u, o hinderpael!  
O opschrift! oorzaak van mijn onluk, t'enemael  
Verscheuren, wijl dat ik uw woorden giftig vinde,  
Elk letter is een slang, die my zoekt te verflinde.  
'k Heb in dees ramp geen troost zo my de list verlaet,  
Te meerder, zo Beltran zijn mont het minst ontgaet.  
Want geen Efestions en zijnder als voor dezen,  
Noch ik kan voor mijn deel geen Alexander wezen.  
Wat 's dit! hoe ben ik zo blohartigh in mijn hart?  
Daer 't nootlot maer door hart staeg overwonnen wardt,  
Die wijs is, moet 't geluk hem onderdanigh maken,  
Zo kan men eyndlijk tot zijn wit en voorneem raken:  
Gelukt my dit bedroch, zo houde ik lijf en eer.  
De list, in tijt van noot, is 't allerbest geweer.

*Koning. Lorenzo. Julian.*

*Lor.* **D**E wraeklust van ons volk, zo heftigh aengedreven,  
Bracht, in een oogenblik, de schelmen om het leven.

*Kon.* O hemel! wist ik maer d'aenleyder in dees daet,  
Die zo bloetdorftigh dreygdt ons Koninkrijk en Staet.

*Lor.* Zy, die van ons bezet, gelijk vol wanhoop streden,  
Die zach men daadlijk, zo door d'afgekapte leden  
Verandert, en ontdaen, dat naulijks wiert gemerkt.

Het Moren waren.

*Suer.* „Zo, nu vindt ik my gesterkt  
 „ In mijn bedrogh, het gelt den Slotvoogt nu zijn leven.  
*Kon.* Marquis mijn vrindt, gy zijt allenigh maer gebleven  
 Die niet bewust zijt van het voorval flus geschiedt.  
 'k Was in mijn kamer, daer de zorg van 't Rixxgebiedt  
 My hielt belet, wiens deur ik dagt bewaert te wezen  
 Door Kastiljaense trouw, by d'ouden hoog geprezen,  
 Wanneer ik na my toe twee schelmen onverwacht  
 Zag nadren, met de pook in handen, 'k roep en tracht  
 Hun weer te bieden, als op deze stemgeruchten,  
 Mijn lijfwagt toeschiet, tot mijn hulp; de moorders vluchten  
 Verbaest, en denken 't lijf te bergen vol van schrik.  
 Zy volgen hun ter plaets daerz' in een ogenblik  
 Door 't volk vermorzelt zijn, diens wraeklust scheen te branden.  
 Bemerk of dit verraet geen straf eyft van ons handen.

*Suer.* Wien is het die de Vorst de straf beletten kan.

*Kon.* D'handdaders ken ik niet, dat is daer d'oorzaak van.

*Suer.* 't Is mooglijk zo gy wilt.

*Kon.* Spreek, wilt ons niet verfwijgen.

*Suer.* In zulk een zwaren zaek hier iemant te betygen  
 Valt zwaer, ik voel mijn hart geheel daer in ontruff.

*Kon.* Zo zijt gy, na ik hoor, van dit verraet bewust,  
 En tracht hier noch voor ons te veinzen u gedachten,  
 Spreek, of men zal u zelf voor den verrader achten.

*Suer.* De Slotvoogts borst die zal u alles best ontleên.

*Kon.* Wat zegt gy?

*Suer.* Dat Beltran de Vargas, Heer, wel een

Mijns beste vrinden is, maer 'k houd my vry gesproken,  
 Daer 't's Konings leven gelt is vrintschaps wet gebroken.

*Kon.* Hoe! staet hy na ons lijf? men breng hem strax voor my.

*Suer.* Mijn Vorst wat tracht gy....

*Kon.* 'k Wil die sno verradery

Op 't schriklijkst straffen eer ik spijs of drank wil nutten.

*Suer.* Zo moet het gaen, zal ik mijn eygen lijf beschutten.

*Kon.* Is 't mooglijk Beltran een verrader is, wanneer

Ik hem mijn lijf, mijn kroon, mijn rijk betrouw, en eer,

Als zijnde een Atlas van mijn Staet zo hoog gezegent,

Het schijnt onmogelijk dat ons hier nu bejegent,

Doch Staetzucht groeit door gunst, die 's menschen hart verrukt

Door ydle hoop, die vaak door 's hemels wil niet lukt.

*Beltran gevangen, Lorenzo en gevolg van Lijfwachten.*

*Lor.* **H**Oe handelt men my dus, is dit u Slotvoogt eeren?

*Bel.* Zijn Majesteit. En wel?

*Lor.* Mijn Heer, 't is zijn begeeren.

*Bel.* Zie toe gy schelmen, ziet dat gy u niet vertaft,

Kent men my langer niet.

*Kon.* Beltran, het is mijn last,

En weest zo toornig noch zo trots niet meer in 't spreken,

Noch tracht in mijn gezicht mijn hoog gezagh te breeken.

Hy is mijn hoonder zelf die mijne dienaers hoont.

*Bel.* Ik heb zijn Majesteit gestaag mijn plicht betoont.

*Kon.* Bezoek hem overal, men zal het daadlijk weeten,

Of men u ontrouw of getrouw zal mogen heeten.

*Bel.* Nu merk ik 't schelmstuk eerst, Suëro heeft uyt haet

Mijn vroomheit hier belaagt; maer d'hemel, die het quaet

Van 't goede scheidt, die kent my vry en zonder vlekken,

En zal de werrelt haest mijn onschuld doen ondecken.

De zuivre waerheit, die altijd zo godlijk schein,

Straelt als de helle zon door alle nevels heen.

*Lijfw.* Ik vinde een blote pook hier aen een lint gebonden;

En daer is een papier.

*Bel.* Verraders onderwonden

Hun altijd eygen schult op anders nek te laèn.

*Kon.* Geef hier dien brief, laet zien.

*Bel.* Ik zal, maer Heer, zeg aen

Suëro dat hy u daer af het opschrift geve.

*Kon.* 'k Werd' door vermoeden reets tot toorn en wraek gedreven.

*Bel.* Schoon deze by mijn borst gehuysveft zijn door my,  
Die my beschuldigen. Het opschrift kent my vry,  
Want zy als vondelings van sno begeerlijkheden  
Geteelt, voor mijne deur geleit zijn zonder reden,  
Daer d'edelhoedigheid my dreef, dat ik haer noch  
Als vriendt dees plaetze gaf, niet denkend' aen 't bedroch,  
Zy vrende kind'ren zijn ondankbaer nu in slangen  
Verandert, steecken my dus nae het hart, en prangen  
Mijn trouwe ziel met smart, maer 't schaet niet, want ik ben  
Verzeekert dat ik wel haer schellemze oudren ken.

*Suer.* Beltran, gy zoekt vergeefs zijn Majesteit te payen,  
En door grondloze reën u woorden om te drayen,  
Dees brief en pook by u gevonden, melden klaer  
D'hanthavers van 't verraet, en dat gy zijt verraet,  
Gelijk u zoon Louis, aen wie dit is geschreven.

*Bel.* Marquis gy weet het best, dat d'hemel 't u vergeve.

*Suer.* De waerheyt toondt het naekt, gy Vader hebt een zoon.

*Bel.* Zo doet gy mede als ik. Nu staec ik hier ten toon  
Als een verrader, maer heel anders zou het wezen,  
Indien men 't opschrift als den brief hadt mogen lezen.

*Kon.* Het is genoegh daer van, wat zoekt men mijn gedult  
Te tergen, daer dit blad getuygt u snode schult.

*Bel.* Ik ben getrouw.

*Kon.* 't Is wel, men zal der u na lonen.

*Bel.* 't En is niet wel, mijn eer, om dees verraet, te honen.

*Suer.* 't Is een verrader die 't laet blijken door zijn daen.

*Bel.* Gy zeght heel wel Marquis, en hebt het regt geraen.

*Kon.* Quam groter hoogmoet in een mensch my'oyt te voren.

*Suer.* „Mijn voorneem gaet nae wensch.

*Kon.* Nu lees den brief, laet horen.

*Suer.* Doorlugte Vader, die d'almagtige Profheet  
Met zijnen zoon verhef, 'k zend tot u dienst gereet,



*Twee trouwe Hopliën, om den aenflagh nu te wagen,  
 Die volgens ons verdrach hun moedigh zullen dragen,  
 Op dat den wreë tiran, na wensch eens raek van kant,  
 Ons leger leit gereet, om u tot onderstant  
 Te dienen. Mahomet verzeekert ons alrede  
 Kastiljens kroon: die u bewaer op onze bede.  
 Gegeven in ons Rijk ter halver maendt van Maert,  
 Aját afkoning van Toledo.*

Kon.

Hoe beswaert

Dit schellemstuk mijn hart. Wie zou dit oyt geloven?  
 Kan de verradery een Christen zo beroven  
 Van eer en trouw, kan die by zulk een Edelman  
 Plaets vinden, dat hy draegh de naem van een tiran,  
 Dat hy zijn Vorst vermoort, en 't Koninkrijk verkope!  
 Het kan niet zijn. Maer neen! d'ondankbre die verlope  
 Hun zelve dikmael, en betrachten niets van ver.  
 Hy zoekt door hoogmoet, als een andren Lucifer  
 Zo trots, zijn macker hier geheel tot niet te maken,  
 Maer 't past ons voor ons Rijk en ons gemeent te waken,  
 Dies zal hy onze straf gevoelen. Breng hem voort  
 Gevangen in het Hof.

Bel.

Mijn Heer, 'k bidt laet een woort...

Kon. Sluyt toe dien mont daer uyt die valsheit is gerezen.

Bel. Onnozelheit en trouw mijn rechters konnen wezen.

Kon. Hoe schelm! wanneer u schuldt u zelve overtuigt.

Bel. Ik ben onschuldigh, maer mijn ziel, die willigh buygt

Om hier zo onbevlekt van 't lighaem af te scheidn,

Zal den verrader voor gerechter recht verbeiden;

Hy is de stem van 't quaet dat voor u oren stuyt,

Ik maer de nagalm van Suëros boos geluyt,

Aen welk ik antwoord geef, acht gy de stem onschuldigh,

Zo straf de naegalm vry, ik draeg mijn lot geduldigh.

Belt. bin.

Suer. Hy zoekt zich zelve noch t'ontschuldigen door my.

Kon. Marquis, gy hebt mijn gunst, dat hy zijn straffe ly.

U naem

U naem werdt grooter nu de zijne gaet verloren,  
Die als een Phenix uyt zijn asse wert herboren.

*Suer.* 'k Blijf dankbaer voor de gunst die my de Vorst betoont.

*Kon.* Gy Graaf gaet na de plaetz daer dees trouwloze woont,

Doorzoek het al op 't naeuwst; want dees verraderyen

In 't allerminste nu geen uytstel kunnen lyen.

Zijn goet zy al verbeurt door wettelijke straf:

En neem zijn doghter en dienstboden, ofz' hier af

Iets wisten, dadelijk uyt onzen naem gevangen.

*Iul.* 'k Volvoer zijn Majesteys begeeren met verlangen.

*Kon.* En ook met strengigheyt op 't alleronverzienst.

Marquis mijn leven ben ik schuldig aen u dienst,

Volhardt daer in, ik ga, gy zult mijn gunst bemerken. *Kon. en gevolg bin.*

*Suer.* Nu is het nodig dees verradery te sterken,

Terwijl den Slotvoogt al de schuld is opgeleit;

Te meer, nu iemant van de minste zeeckerheit

Bewust is, hoe wy met den Moor dit onderwonden.

Gy, houdt u of gh'y hadt een tweden brief gevonden

By zijn papieren, dat zijn zaek noch vuylder wardt.

*Iul.* Dit geeft hem voor gewis de dootsteek in het hart.

*Suer.* Toont die den Vorst, om hem tot meerder toorn te wecken,

Zo kan men ons verraedt door schijn op 't best bedecken,

Het moet daer nu meê deur, hoe dat de kans ook leyt.

*Iul.* Zulk herelijk bedrog is loutre schranderheyt.

*Suer.* Kan ik dit werk door list na mijne wens bedis'len,

Zal haeft u naem van Graaf in Majesteyt verwis'len. *Bin.*

*Guarin Leonora tegen komende, wijl Lizandra bezig  
zit haer op te toyen.*

*Leon.* Z Yt wellekom Guarin.

*Guar.* Ik spreek u wel daer na,

Nu heb ik aen Mevrouw te spreken.

*Leon.* 'k Bidde u sta;

En wagt wat: want zy is noch bezig haer te kleden.

Zy heeft u al gehoord.

*Liz.* Guarin, 't is buyten reden

Dat men u wagten doet. komt binnen, nadert vry.

*Guar.* Ik kus u handt Mevrouw.

*Liz.* U komt vervrolijkst my :

Komt mijn heer broeder niet ?

*Guar.* Mevrouw heeft niet te vrezen

Hy 's overwinnaer.

*Liz.* En wanneer zal doch hier wezen

Zijn inkomst in Madrid ?

*Guar.* Dees middag nog, verzelt

Met d'eedlen Garzeran, een dapper oorlogshelt,

Dien d'Aragonze Vorst dees krijgstogt dorst betrouwe.

*Liz.* Ben ik al wel gehult, zeg Leonoor ?

*Leon.* Mevrouw

Zo wel, dat die u ziet werdt door uw' oog gewont.

*Guar.* Hoe is het met mijn heer den Slotvoogt ?

*Liz.* Noch gezont,

En meest ten hoof, daer hy door 's konings gunst verheven

Noyt tijt vind' om zich zelf te huys wat rust te geven.

*Guar.* 't Was beeter dan voor hem hy zo veel gunst niet hadt.

*Liz.* Houd' my den spiegel daer. gy hebt het wel gevat,

Mijn vader is te oudt om zo veel last te dragen.

*Rozella verbaest.*

*Roz.* **M**evrouw ! ach ! ach ! Mevrouw !

*Liz.* Hoe nu ! waer toe dit klagen ?

Wat is 'er gaens ?

*Roz.* Ey my !

*Liz.* Wat maekt u dus onstelt.

*Roz.* Men heeft ons galery en voorhof met geweld

Bezét, wyl 't krijgsvolk vast ter poorten innedringen.

*Liz.* Hoe, met gewapend volk ons huys hier dus t'omringen !

Dat lijdt ons eér niet : geef my dadelijk een swaert.

*Julian, Lijfwagt en gevolgh.*

*Iuli.* **T**Reed binnen en doorzoek op 't naeuſte.

*Roz.* Heer bedaert.

*Guar.* Bemerkt mijn heer.

*Iuli.* Ter zy : breek alles vry aen ſtucken.

*Liza.* Hoe durft gy wreeden hier d'opregtigheyt zo drucken.

'k Had' noyt gelooft een man te zien die dorſt beſtaen

Zijn handen aen het huys van Don Beltran te ſlaen.

*Iuli.* Dat ziet gy nu, ga voort.

*Liz.* Houdt ſtant, ik zal 't beletten.

*Iuli.* Mijn Schone, 't is vergeefs u tegen ons te zetten.

Dies bidde ik dat gy in-dees hevighen bedaert.

Mevrouw, uw Schone handt paſt noyt een vinnig ſwaart.

*Liz.* Dat zy hoe 't wil, vergeefs my hier toe aen te manen ;

Ik ben Lizandera de Vargas, die door tranen

Zich niet kan helpen, maer door edelmoedighen :

In wie dat deugt en moet gelijk beſloten leit.

Daerom heer Graef begin niet verder my te honen.

Wijk met uw volk te rugh, of 'k ſweer u, 'k zal betonen

Hoe dat men hier dit huys moet eeren, ga ontzie

Het vry, of kent gy nu heer Vargas niet, 't is die

Kaſtiljens kroon verſtrekt een Iazon door zijn daden,

Weet gy wel dat zijn naem geviert wert met genaden.

De ſtomme ſteenen zelf getuygen d'agtbaerheit

Die hy hier waerdig voert tot eer der Majesteit.

Dies keert vry weder, of gedoog dat ik, gedreven

Door edle moet, ons huys verdadig met mijn leven.

*Iul.* Ga voort mijn Schone, want ik zie dat in uw haet

U ſchoonheit meerdert, als de ſchone dageraet

Komt ſchitteren op den daeuw van vars ontloken rozen,

Zo ſchijnt zy in ons oogh veel ſchoonder nogh te blozen.

Zo ook uw tranen, die als zuiver kristalijn

Langs uwe wangen door uw lonken zielen zijn

Die konnen door het oog des minnaers henen dringen

Tot in de ziel, en die tot min en liefde dwingen :

En schoon de korfelheit een weynig dit ontfiert ,

U schoonheit wert van my, gelijk voor heen, geviert.

*Liz.* De tijdt die lijdt het niet om u gevley te lijden ,

Dies is 't vergeefs, mijn eer die moet hier tegen strijden.

Ga met voorzigtigheit, en ziet wat dat gy doet ,

Dat u gevolg vertrek, of 'k sweer u, 'k zal dien stoet

Verhuyzen doen, eer zy het zelve zullen denken.

*Juli.* Mevrouw, men komt hier niet om u gefag te krenken ;

Maer om de gruwel van een sno verradery

T'ontdecken, dat het Rijk tot zeekerheit gedy.

*Liz.* Hoe! dit 's een grondt van trouw waer op men zig betrouden.

De naem van Vargas kan het al in vrede houden.

*Juli.* De naem van Vargas is al doot, zijn hoogmoet al

Gebroken, nu hy komt als een verraer ten val.

*Liz.* Wie dat zulks zeit hy liegt, zijn trouw getuygt zijn leven.

*Juli.* Ik volg mijn last, Mevrouw, wilt gy hier tegenstreven?

*Liz.* Lijdt dan den Koning dat zijn eer dus werdt gekrenkt.

*Juli.* 't Is zelf zijn Majesteit die hem met regt verdenkt,

En die my last gaf, dat ik tot de minste hoeken

Uws huys, het alles zou doorzien en wel doorzoeken ;

En u en uw gezind' verzeekren door dees wagt,

Waer dat ik hoop (schoon gy mijn liefd' staeg hebt veragt,)

Dat ik u noch door dwang zal leeren my te minnen.

*Liz.* Mijn Vader dus betigt, wat staet my te beginnen?

*Juli.* Als een verrader.

*Liz.* Swijg vervloekte tong, en spreek

Niet verder; want de trouw in Vargas daden bleek

Zo lang hy adem schiep. Zijn dienst en zo veel jaren

Aen 't Rijk met zorg besteet, getuygen zijne haren.

't Zijn logens die de nijt uyt haet dus valslijk digt.

*Juli.* 't Zy dat het waerheit zy, of logen, 't blijft mijn pligt

Des Konings wil en last zo daadlijk uyt te voeren.

Ontschuldig my Mevrouw, en wilt u niet beroeren,  
Ik ben genootzaekt om hier alles te doorzien,  
Treedt binnen mannen, voort.

*Liz.* O hemel! kan 't gefchiên?

Ik geve u dan verlof: Werdt in dees ongelucken  
My toegelaten hier mijn droef heyt uyt te drucken  
Door bittre tranen; laet dan mijn bedroeft getraên  
Van mijne wangen na om hoog voor zielen gaen;

Op dat Kastiljen nu in deze pijn beoge  
Dat ik de doot zoek, nu mijn zuchten niet meer mogen.  
Mijn vader dus als een verrader heel berooft

Van eer en staet, neen! neen! het kan niet zijn, geloof!

Hy is getrouw: helaes! Guarin, ach! mijn vriendinnen,

Mijn vader een verraêr, ach! 't gaet my aen de zinnen.

*Guar.* De zon niet klaerder als zijn trouw en onschult is.

*Liz.* Ik houd' mijn vader reets verloren, 't gaet gewis,

Die schutheer van mijn eêr kan my niet meer bewaren.

Ach! wist mijn broeder ons onlukkig wedervaren.

Kon iemant hem in tijts waerschuwen in dees zaek

*Guar.* 'k Versteek my onder 't volk, op dat ik buyten raek,

En hem het al ondek.

*Liz.* Ga henen, wilt u spoeden.

O hemel! keer de ramp mijns vaders doch ten goeden.

*Iul.* Breng haer in deze zael.

*1 Lijfw.* Dees plaets geeft u den Graef

Tot een gevangenis.

*Liz.* Ik dank hem voor die gaef,

Die my een graf verstrekt nu ik de doot niet vreze.

*Iul.* 'k Hoop dat ik na mijn wens nu haest vernoegt zal weze.

*Liz.* O snood' geval! wat 's dit?

*Iul.* Ik heb de brieven van

Den Moor hier by gedaen; het ga dan zo het kan.

*2 Lijfw.* Mevrouw treed' binnen.

*Liz.* Hoe! dus zonder mijne maegden.

*Jul.* Het is den Koning zelf diens wil het zo behaegden,  
Dat elk alleen zou zijn, op dat men hunne schult  
Te beeter onderzoek.

*Liz.* O hemel! geef gedult.

*Jul.* Vergeefs en vruchteloos is hier u tegenstreven.

*Liz.* Gy tracht na 't geen ik niet verlaet als met mijn leven:

Want ik al stervend, zelf in spijt van 't wreet geval,

De naem van Vargas noch onsterflijk maken zal.

*binnen.*

*Koning. Suëro. Lorenzo.*

*Kon.* **Z**O heeft hy dan voor u in 't minste niet beleden.

*Lor.* **Z**Dat hy onschuldigh is, daer blijft hy by met eden.

Dat brief en pook by hem gevonden, met veel schijn

Van misdaet, blijken zelf van zijne onschult zijn,

Dat zijnen Adeldom noyt vlek had van gebreken,

En wenst een ogenblik zijn Majesteit te spreken.

*Kon.* 't Is op den Adeldom, en trouw, vergeefs geroemt;

Nu 't schelmstuk, als den dagh zo klaer, met recht hem doemt.

*Lor.* Hy zegt, dat den Marquis en Graef, die hem betichten,

Zelfs de verraders zijn die dit verraet nu dichten;

En eyst een weynigh tijt dat hy 't bewijzen mag.

*Suer.* Indien zijn Majesteit 't verraet niet recht en zag,

Dat hy gerechtigheit nae eys ten vollen plege,

En met de waerheyt al dees zaken overwege;

Op dat ons aadlijk huys door een verrader niet

Geschonden leef: hy merk de boosheit die hy ziet;

En onderzoek, en straf op 't scherpst: dit is mijn bede.

*Kon.* Marquis, ik ben voldaan van uw' getrouwighede,

Uw' liefde, tot ons dienst, verplicht ons meer en meer.

*Suer.* Dat ik u voeten kus.

*Kon.* Staet op met roem en eêr.

Gy wagt den Graef, om meer bewijs hier door 't erlangen.

*Lor.* Daer komt hy.

*Kon.* Wel, hoe is 't?

*Julian.*

*Julian.**Iul.*

Lizandra is gevangen.

'k Heb de geboden last van zijne Majesteit  
 In als volvoert, en breng hier nader noch 't bescheit  
 In brieven die 'k daer vondt.

*Kon.*

Geef hier, gy, wilt die lezen.

*Lor.* Dees, nae ik zie, zal van den Moorschen koning wezen.*Hy leest.*

'k Zal ons grootmogentheit, door uw' grootachtbaarheên  
 En hulp haest zien vermeert.

*Kon.*

Hier is 'er noch al een,

Geteeckent Benaludt.

*Suer.*

Wat wil men meer bewijzen.

*Kon.* Wie leeft 'er die niet zou voor zulk een schelmstuk yzen.*Hy leest.*

*Verzuym noyt tijt die u tot roem verstrecken zal.*  
*Zo rijst Toledo door der Kastiljanen wal,*  
*De brenger dezës zal u nader openbare*  
*Wat dat ons meening is. Dat Mahomet u spare.*

*Suer.* Is 't mogelijk mijn Heer, dat gy hier niet voor schrikt.*Lor.* Het is met hem gedaen, zijn misdadt overwikt,  
 Dees zijn al mede van den Koning van Toledè.*Staet-jongen.*

Den dappren Don Louis de Vargas die noch heden  
 Als overwinnaer praeldt in 't harnas vol van moet,  
 Die zoekt nu d'eêr dat hy u Majesteit begroet.

*Kon.* „ O schelm! derft gy u noch hier voor onze ogen tonen.

k Verwacht hem. 'k Sweer men zal zijn misdaet niet verschonen;  
 Maer doen hem zien, hoe men gerechtigh straffen kan.

*Suer.* Mijn hoon geen uytsfel lijdt.*Kon.*

Men oordeel d'onze dan,

Wy willen dat den Graaf hem voort zal tegentrecke,

En



En dat men hem de ramp zijns vaders niet ontdecke  
Voor wy hem spreken, ga.

*Suer.* Van zijn gevangenis

Zijn weynige bewuft.

*Kon.* Des hemels straf komt wis,

Zy wil dees Nemrot op de werrelt niet gedogen.

Wat zegt Lorenzo nu?

*Kon.* Indien ik met mijne ogen

Dit zelf niet hadt gezien, ik hadt het niet geloofd.

*Kon.* Hy effen dan die schult ten koste van zijn hoofd. *binnen.*

*Louis. Garzeran en gevolgh.*

**H**eer Garzeran, ik zal u nu haest doen beogen,

Wat dat de Vorsten van Kastiljen hier vermogen,

Daer voor u ziet gy op het koninklijk Paleys.

*Garz.* Een schoon gezigt, waer in de bouwkunst leeft na eysch.

*Lou.* Een stoet van Heren komt uyt 's Konings hof ons tegen,

My dunkt ik hoor alreê hoe 't volk met lof en zegen

Ons welkomt, ja hoe waerd't den Koning zelf ons schat.

Hoe dat mijn Vader met zijn armen my omvat,

En ik my nederwerp vol blijdschap voor zijn voeten,

Wat luk die zulke vreugde en dankbaerheit gemoeten.

*Guarin.*

**Z**o hy van 't ongeluk noch niet bewuft en is,

Zo valt hy zeekerlijk in 's Konings hegtenis.

Ik zal hem naderen en alles openbaren.

Maer zagt, daer komt den Graef.

*Julian.*

Den hemel wil u sparen

Doorlugte Don Louis, 'k ben d'eerste om zo mijn deel

Te hebben aen uw eer.

*Lou.*

Heer Graef, ik wardt te veel

Verplicht, nu my dees eer komt van uw handt te voren.

*Guar.* Mijn Heer...

*Iul.* 't Is mijn geluk.

*Lou.*

Dees was een schrik der Moren,

Erken hem als my zelf, die 't alles overwon.

*Iul.* Wy zijn veel schuldig aen de dienst van Arragon.

*Guar.* Hy wil my niet verstaen, en acht noch woort noch teken.

Gy loopt na uwe doot, mijn Heer, 'k bidt, hoor my spreken.

*Lou.* Hoe raest gy, zijt gy dol?

*Guar.*

In 't minst' niet.

*Lou.*

Heer, ik leef

In u bescherm, als dees die 'k u nu overgeef,

Hy was in d'oorlog lang een van mijn trouwste vrienden.

*Iul.* Gy zult my tot zijn dienst gelijk tot d'uwe vinden.

*Garz.* U dienaer is verplijcht door dees beleefde reën.

*Iul.* De naem van vrindt, zy u, en hem, met my gemeen,

*Guar.* Mijn Heer, ik bidt.

*Lou.*

Ik zeg, gy dwaes wilt voort vertrekken.

*Guar.* Ik vind' de middel niet om 't onluk hem r'ontdekken.

'k Ben hopeloos, en vrees 't zal slecht met hem vergaen.

Zy treden na het hof.

*Koning.*

*Lou.*

Daer komt den Koning aen,

Heer Garzeran, de Vorst die komt ons zelf ontmoeten.

Doorluchte Majesteit, ik offer voor uw voeten

Een overwonnen heir, vermeestert, tot hun schandt,

Tot heil des Rijx, van uw onoverwonnen handt.

Hoe! gaet de Vorst! wil hy 't gehoor my niet vergunnen?

*Kon.* Wy weten al wat dat gy ons zoudt zeggen kunnen.

*Lou.* 'k Bid, luyfter na uw roem, mijn Vorst, want zulk een daet

Van overwinning, geen stilswijgen toe en laet.

Ik keer niet vruchteloos, maer wel met laurebladen.

*Kon.* Uw woorden, Don Louis, zijn meerder als uw daden.

*Lou.* Mijn daden groter als mijn woorden zijn geweest.

Dat tuygt mijn dappren arm door 's vyants macht gevreesft.

*Kon.* 'k Geloof't, en weet hoe ver dat men u mag betrouwen,

Maer blijf een weynig hier, om zelven aen te schouwen

De schone spiegel die men u hier tonen zal,

Die, schoon hy niet zo klaer als glas is, of kristal,

U egter daedlijk aen uw ogen hier zal tonen,

Hoe dat men schelmen en verraders hoordt te lonen.

*Bin.*

*Wert Don Beltran onthalfst vertoont.*

*Lou.* Den Hemel my behoed'!

*Garz.*

Hy valt geheel verdooft

Op d'aerde neder, ach! hy schijnt van zin berooft:

Wat droevig treurtooneel beschouw ik met mijne ogen.

*Lou.* O pijn! o dood! o hel! kan d'hemel dit gedogen.

*Garz.* Hou moedt, 't is vruchteloos dat gy hier tranen stort.

Men wreek zig manlijk, daer het weenen komt te kort.

*Lou.* Mijn liefd' heeft d'overhand, mijn ziel moet zig bereyven

Tot lijden. in dees pijn vermoogt gy wel te schreyen.

O ogen stort vry nat, laet zulks door schaemte niet:

Als maer zo veel gezigt aen u noch overschiet,

Dat ik my spiegel in dees spiegel. Edelmoedigh

Doorlugtig glas, wie brak? wie versden u zo bloedig?

Wie was 't die u zo wreet en euvelmoedig schon?

Het was den Koning, die reets overlang begon

Zig zelf te spiegel'en in uw deugden onbesproken:

Nu heeft, hy door de nijt geparft, uw glas gebroken;

Op dat ik my niet meer in u bespiegel'en zou.

Beminde glas, hoe drukt gy dus mijn ziel met rouw?

Nu zal, nu zal uw glans my nimmermeer beschiijnen:

Wie maekten u dees lijft van bloedige robijnen

Zo ys'lijk, tot mijn leet. dees wreeftheyt is niet door

Verradery geteelt, o neen! zy komt te voor

Uyt nootlots straf, door vals en nijd'ge hooffe slangen.

Och! waert gy in de zael des Konings niet gehangen,

Ik had met reën voor u een beter lot gehoopt ,  
 Het kristalijne glas het grootste prijkkel loopt  
 In Konings zalen, om op 't onverwagtt te breken.  
 O hemel ! gun dat ik my van dees daet mag wreken.  
*Guar.* Mijn Heren, 'k bid' u vlugt, al 't Hof is op de beën  
 Om u te vangen.

*Lou.* Swijg zinloze zonder reën :  
 Nu d'eer zo weynig gelt by een vervloekten Koning ,  
 Staet in de dootd alleen de beste dienstbeloning.

*Suero. Iulian en Gevolg.*

*Suer.* N Eem hem gevangen.

*Louis.* Dus ik my gevangen geef.

*Garz.* Zo lang een druppel bloet getuygt dat ik noch leef,

Blijf ik u by, en zal u nimmermeer begeben.

*Louis.* Schep moedt heer Garzeran, het kost hun alle 't leven.

*Iul.* Wat groter tegenstant !

*Louis.* Belaegde vroomheyt strijt

Met regt nu voor mijn cêr, die zo onschuldig lijft. *vechtende bin.*

T W E E D E B E D R Y F.

*Louis. Garzeran. Guarin en gevolgh boven op een Slot.*

*Suero. Iulian. Finéo en gevolgh beneden.*

*Suer.* B Estorm den toren, doet het al ter neder rucken.

*Louis.* BU voorneem, snoden schelm, en zal u niet gelucken.

*Iul.* Dat zult gy haest bezien.

*Garz.* Verrader, klim maer op.

*Suer.* Verdelgt het tot de gront,

*Louis.* Ik kneuze u al den kop,

Zo gy in uw besluyt hartnekkig blijft, 'k zal tonen

Wat dat mijn moedt vermag.

*Iul.* 'k Bid', wilt u zelf verschonen :

Uw vlugt onmooglijk is.

*Louis.*

Zo denk dat het u gelt.

*Inl.* Daer zijn reets eenige van d'onze neêrgevelt :

Hy's onverwinnelijk, ik moet zijn vroomheyt prijzen.

*Louis.* Ik zal u door dees hant, laf hartige, bewijzen ,

Dat nu mijn vroomheyt, hoe belaeft, voor u niet wijkt.

*Suer.* Hy moet van stael zijn dat zijn moet noch niet beswijkt ,

Daer zo veel krijgslieën hem van overal bespringen.

*Louis.* Waer is heer Garzeran?

*Guar.*

Die zal 't beneden dwingen ,

Daer hy de poort gelijk een dapp'ren Cid bewaert.

*Suer.* Men steek de brant daer in, 'k wil niet men iemand spaert.

Beklim de daken voort : het zalder al voor kleven.

*Inl.* Men dwingt door hongers noot hun haest tot overgeven.

*Louis.* Vaer voort, want d'onfschult die beschermt ons in de noot.

*Suer.* Gy zult, door ons bezet, in 't kort een wrede door

Ellendigh proeven.

*Louis.*

Laet dit puyn my vry bedekken ,

De stenen zullen eêr my tot mijn voetfel strekken ,

Eêr ik my overgeef.

*Inl.*

„Mijn Heer, om hem in 't net

„Te krijgen, dat men veyns als of men daedlijk met

„Het meeste volk vertrok, en weynige gebleven ,

„Die zullen hem haest moet van uyt te vallen geven ,

„Wanneer een hinderlaeg gescholen achter 't slot

„Hem lichtlijk overvalt.

*Suer.* 't Gevalt my, geef 't gebodr.

*Louis.* Volvoer uw wil, en laet uw schelmstuk varder blijken.

*Guar.* Mijn Heer, hun volk begint al; nae ik zie, te wijken.

*Suer.* Verraêr, de Koning zal u dwaes en boos besluyt

Wel straffen nae verdienst, gy raekt hier zo niet uyt ,

Men houd' het slot rontom bezet aen alle streken ,

Den honger zal hem haest doen om genade smeken.

*Louis.* Ik eet de doot zelfs op, wat ding is my te quaet ?

*Suer.* Die valt te wreedt en straf.

*Louis.*

*Louis.* Noch wreder is 't verraet,

Dat u tot onderstant verstrekt om my te moorden.

*Suer.* Tot uw gerechte straf, onnut zijn al dees woorden,

Vergeefs bedekt gy zo uw vaders snoodt misdrijf,

't Was nutter voor u zelf te bidden om u lijf:

Want 't is niet mogelijk zijn onschult te bewijzen.

*Louis.* Hy zelf zal 't doen, wanneer hy uyt zijn graf zal rijzen,

Als d'Onschult, en de Trouw, en de Regtvaerdigheyt,

Elk op het meest zijn' zaek voor 't hemels recht bepleyt,

Om zo uw schelms verraedt aen 't Hof bekend te maken.

*Suer.* Dat men van alle zy dit slot doe scharp bewaken,

Ik wil ook dat terstont op lijfstraf overal

Verkondigt wert, men hier geen toevoer brengen zal.

*Dona Maria. Pedro Alonzo. Theodora.*

*Ped.* 't **I**S veylig; wy zijn by den toren al gekomen.

Maer zulk een vreemden zaek te hebben voorgenomen,

Mevrouw, my dunkt 't is een gevarelijk besluyt.

*Mar.* 't Doet niet Alonzo, om dees Edelman hier uyt

Te helpen, die met recht van elk is te beklagen,

Zou ik, zo 't nodig was, noch meerder derven wagen,

Mijn edelmoedige medogentheyt tot die

Verdrukten, wil dat ik hem haest in vryheyt zie.

*Ped.* Wat is uw voorneem dan?

*Mar.* 'k Wil een verlosster strecken

Van Don Louis, en hem uyt dees gevang'nis trecken.

*Ped.* Mevrouw, zo gy dat doet, uw leven loopt gevaer.

*Mar.* Nu hy mijn ziel bezit, agt ik dees zack niet swaer:

'k Wil, om die my verwon, mijn leven graeg verliezen.

*Ped.* Wat zegt gy?

*Mar.* Dat ik Don Louis met recht verkieze,

Dat ik zijn vroomheyt minne, en niet vergeefs en agt.

*Ped.* Ik bidt, denk aen de roem van uw beroemt gellagt.

*Mar.* Dat zal door deze daet noch heerlijker rijzen.

Nu op dit voorval ik mijn hulp hem zal bewijzen.

*Ped.* Nu Don Louis als een verrader werdt gehaet,  
Verstrekt uw onderstant den Koning een verraedt:  
Dies ziet wat dat gy doet, Mevrouw, der Vorsten armen  
Die reyken ver, wie zou u voor zijn straf bescharmē.  
'k Spreek waerheyt, want al ben ik een geringen man,  
'k Bemīn altijd de deugt.

*Mar.* Die volg ik waer ik kan.

*Ped.* Al was mijn Vader maer een wever in zijn leven,  
Oprecht te zijn, is my tot erfdeel na gebleven.

*Mar.* Om dat ik u vertrouw Alonzo, heb ik nu  
Dit voorgenomen.

*Ped.* Wel, mijn leven is voor u;  
Mevrouw, ik zal waer dat ik kan u dienst betonen.

*Mar.* En ik zal uwe dienst en trouwheyt wel belonen.

*Ped.* Wy zijn by 't kerkportael.

*Mar.* 't Is wel, men decke voort  
Dees ingang. Maer wat 's dat? ik heb gerugt gehoord,  
'k Meen dat daer iemant komt.

*Ped.* Verberg u, wilt niet schromen,  
Op dat wy zien, of vrīndt of vyant nad'ren komen.

*Mar.* Hef op de plank.

*Ped.* Ik zal: wat werkt de liefd' hier al.

*Mar.* Kom sterf met my, tot dat ik weër verrijzen zal.

*Zy gaen weër in de grot.*

*Louis. Garzeran. Guarin.*

*Louis.* **Z**yt gy gequetst mijn Vrīndt?

*Garz.* Zo als ik hier beneden

De poort verweerde, en wy als hopeloze streden,

Trof my een werpspies van ter zijden onverwagt,

Juyft onder 't wapen in mijn heup, doch na men agt

De wonde is buyten noot, en zal haest zijn genezen.

*Louis.* Dat stelt my weër geruust.

*Garz.*

- Garz.* Mijn vriendt heeft niet te vrezen.  
*Lou.* Zijt gy gewondt *Guarin*? wat dekt gy met uw handt.  
*Guar.* Mijn holle maeg, mijn Heer, die roept vast moordt en brandt;  
 Ik derf nauw spreken om mijn darmen niet te storen,  
 Mijn hoofd wert yl, dan komt my dit, dan dat te voren.  
 Daer weer aen, d'aerdt beweegt en scheurt zig van elkaer,  
 Och! Sante Jago, och! behoedt my voor 't gevaer.  
*Lou.* Wat ziet gy? spreek, wat is 't? wat toont zig voor uw ogen?  
*Guar.* Wel hondert geesten, 'k hoorze spreken, ongelogen.  
*Lou.* Gy raest.  
*Guar.* O neen! mijn Heer.  
*Lou.* 't Waer nutter dat gy sweegt.  
*Guar.* Zie daer, hoe gins die plank zig meer en meer beweegt.  
*Lou.* Ik zie 't.  
*Guar.* Men wil ons hier al levendig begraven,  
 Och! mogt ik nu voor 't laetst 't benaemde hart eens laven.  
*Lou.* Swijgt, gy laf hartige.  
*Garz.* Wat zal hier noch geschiên?  
*Lou.* Al was het hels gespook, 'k zal 't onder d'ogen zien.

*Maria, Pedro, Ifigodora, uit de grot.*

- Guar.* **D**Aer komt alreets een geest die ons aen twee zal kappen.  
*Garz.* Den hemel ons behoed'.  
*Lou.* Wie komt met stille stappen  
 Ons nad'ren, hy hou stant. vermits mijn dapp're handt  
 Dit gladde stael swaeyt, dat wanneer mijn toren brandt  
 Voor eene strael verstrekt.  
*Guar.* Hier helpt noch stael noch vechten,  
 Met paternosters is nu meerder uyt te regten.  
*Lou.* Wie zijt gy? spreek, die ons dus stout genaken derft.  
*Mar.* Ik ben een ziel die in uw borst veel doden sterft.  
*Lou.* Hoe is mijn boezem dan uw vagevier?  
*Mar.* Met vrezen  
 Hoop ik mijn rust.

*Lou.*



*Lou.* Gy moogt dan ziel of lichaem wezen,  
Houdt standt; want nadert gy, ik rijg 'er 't lemmer door.

*Mar.* 'k Zal, dapp'ren Don Louis.

*Lou.*

Wat hebt gy met ons voor?

*Mar.* Dat zult gy strak bezien, wilt hier het toortsligt reyken.

*Lou.* Wat zien wy, hemel!

*Mar.*

Van opregte liefde een teyken.

Verwonder u niet eens, o braven helt, ik ben

Verpligt u dienst te doen, nu ik uw vroomhêyt ken.

*Lou.* Wie zijt gy dan? wat dreef u herwaerts hier ter stede.

*Mar.* Indien gy 't weten wilt, zo hoort na mijne reden.

Doorlugte Don Louis, ik ben de dochter van

Een adelijk geslagt in deze stadt, zulx kan

Ons huys door schilden aen gewelffels, poort, en muren,

Te kennen geven die zelf d'eeuwigheyt verduren.

'k Maek u mijn adeldom bekennt, niet wie ik ben;

Want een die aad'lijk is, en regt zijn zelve ken,

Wanneer hy wel doet, houdt voor eerst zijn naem verfwegen.

'k Heb in mijn venster, niet heel ver van hier gelegen,

De straffe wreetheyt van het onbedagte graeuw

Gezien, hoe gy u zelf (omfingelt en in 't naeuw)

Noch wist te redden door uw grote dapperheden,

Die als beschermers voor uw leven eerlijk streden;

Tot gy dees sterkte tot uw wijkplaets eynd'lijk vondt.

De Minnegodt hadt nu mijn boezem al gewondt,

En riedt my dat ik om de liefde u hulp moest bieden.

Dies heb ik tot begin dit wonder doen geschieden,

Dat ik van mijn huys af, mét deze die gy ziet,

Door deze nare grot geraekt ben onbepiet.

Zijn kennis hielp ons voort, dees ouden lang ervaren,

Die wist dat dees spelonk voet meer als hondert jaren

Gemaekt was, uyt een wrok van outs op een geslagt.

Wy hebben 't vorder met ons graven hier gebragt,

Om u een veyl'ge pas tot vryheyt weér te geven,

Geniet dan dit geluk tot berging van uw leven,  
 En zegenpraect zo van den Koning, die zo wreet,  
 Bloetdorftig, straf, en snoodt, genoten dienst vergeet;  
 Die u t'onrecht vervolgt, om zijne wraek te koelen,  
 En opgehiest door nijt, u wil zijn straf doen voelen.  
 Geleghentheyten tijt zijn beyde uw heyl en nut.  
 Beschut u zelve, nu mijn liefde u hier beschut;  
 En oordeel dan of ik u niet te regt beminne.  
 'k Zock uw verlies, op hoop van uw daer door te winne.  
 Mijn liefde is adelijk, en kuyfch, die niet en zoekt  
 Als uw verlossing, en met reên uw ramp vervloekt.  
 Nu weet gy Vargas, wat u hier in staet te achten,  
 Betragt, en overdenk nu, by u zelf, de krachten  
 Der liefde, niet t'ontvliên, veel min te wederstaen.  
 En vraeg my vorder niet, neem mid'lerwijl dit aen,  
 Een klene gift om 't hart een weinig te versterken,  
 Zo acht ik my voldaan. Gy kondt daer na bemerken  
 Wat u te doen staet; 'k wensch dat u den hemel luk  
 En zegen geef, dat u de nijt noit onderdruk.  
 De lauwere kroon uw hooft gelijk een Alexander,  
 Darius wensch ik u in heerlijkheit; en kander  
 Iets groter komen, mijn gedacht het u reets geeft.  
 De wolk, waer in de tijt u nu benevelt heeft,  
 Zal eens te niet gaen, als gy als een zon met stralen  
 Van grootheid, en gebiedt, zult herelijker pralen,  
 Als u den Koning kent, als u 't geluk beloont  
 Als overwinnaer van uw vyanden, en kroont  
 Uw grote deucht, vaer wel.

*Guar.*

Ay laet ons hier niet blijven

In 't donker, geef my licht, je kunt ons wel gerijven.

*Mar.* O liefd'! 'k beveel aen u 't geheym van deze zaek.

*Gaen weder in de grot.*

*Guar.* De reuk is zeker goet, hoe kom ik aen de smaek?

*Garz.* Weergadeloze vrouw, gy doet hier meer als strijden.

*Lou.* Dat de Romainen vry dees dapp're daedt benijden.

*Garz.* Gy zijt aen haer veel dank en liefde schuldig, heer.

*Lou.* 'k Zal haer mijn vryheit wel belonen, by mijn eer.

*Guar.* O heilig korfjen, och! ik kan niet langer toeven.

Mijn Heeren, 'k bid u, kom, lust het u eens te proeven?

*Lou.* Nu dat de rust alleen maer in de dootd bestaet,

Zou een onlukkig mensch dan eten? neen! die raedt

Gevalt my niet, ik moet noch meerder kunnen lijden,

Eer ik ten einde raek van al dit bitter strijden.

Ben ik een Edelman, en adelijk befaemt?

Heb ik dan d'eër niet meer? foei! 'k vind' my zelf beschaemt.

Streng nootdrot. ach! ik bidt doorluchte ziel, die boven

't Gestarte henen sweeft, geeft aen dees wechgeschoven

En machteloze, dat hy uw onschuldig bloedt

Mach wreken. Hemel geef. . .

*Garz.*

Ik bidt mijn Heer, gy moet

Geduldig zijn: de tijdt zal uwe wreake noch geven.

*Lou.* 't Is wel bedacht, ons eër is waerdiger als 't leven.

*Garz.* Mijn Heer, wat 's dit?

*Lou.*

Kom volg, zo ziet gy hoe ik ben.

*Garz.* Wat tracht gy dan te doen?

*Lou.*

Heer Garzeran, 'k beken

Mijn voorneem is wel wreedt, en snoodt, en tigeraerdig;

Maer d'eër is my weêrom wel duyzent levens waardig:

'k Zal my noch deze nacht verlossen van veel schandt.

Gy weet Lizandra is nu in des Graven handt;

Dat onzen vyandt is, aen wien ik my wil wreken.

Ik zal mijn zuster zelf met deze handt doorsteken,

Dat hy haer niet met wil, of tegenwil geniet;

En in ons droevig huis noch meerder ramp geschiet.

Al is 't dat dikmael d'eër 't geweld kan overwinnen,

Zy is een vrouw, een vrouw is swak en licht van zinnen.

'k Volvoer dan (doch uit noot) dit Treurspel al te droef.

Noit wijsheit, vrouw of glas te toetsen op de proef.

*Garz.*

*Garz.* Een godloos voorneem, daer een heiden zou voor vrezē.

*Louis.* 't Is Christelijk, 'k zal een Romain in vroomheit wezen.

*Garz.* Barbarisch vonnis, en een wreetheit noit gehoort,

Dat gy uw handen smet met eigen zustermoordt.

*Guar.* Hoe Heer ! waerom zou dan Mevrouw Lizandra sterven ?

*Louis.* Zy kan op aerden noit een beter lot verwerven.

Maer sterft, om huis en eer', een erelijke doot.

*Garz.* 't Is gruwlijk, Heer.

*Louis.* 't Is niet, ik doe 't uit hoge noot.

*Garz.* Bemerkt...

*Guar.* 'k Bid' overweegt mijn Heer, en denkt.

*Louis.* Ik swere

By d'hemel dat noit mensch my zal te rug doen kere.

Zijt gy mijn vrind ? mijn steun en enig toeverlaet ?

*Garz.* Om dat wy vrinden zijn geef ik u goeden raedt.

*Louis.* Wel, wilt dan in dees zaek aen my uw hulp betonen.

*Garz.* In moorden, daer ik u en my op 't meest zou honen.

*Louis.* Neem, 'k laet haer al (hoewel mijn hart daer noch voor yst)

In handen van den Graef, hy zal zo wel de lijst

Aen stucken breken, als de spiegel is gebroken.

*Garz.* Kom moorden wy hem dan, zo werdt uw leet gewroken.

*Louis.* Onmooglijk Vrindt ; want zeg, wie is hier doch op aerd,

Die zich zo wel als een lafhartige bewaert ?

*Garz.* Wel, 'k wil u in dees daedt dan noch een middel geven,

Dat gy zo wreedt haer niet zult scheiden doen van 't leven ;

Maer even dodelijk.

*Louis.* Waer door doch ?

*Garz.* Door fenijn

Dat straks doet sterven, of men sweem, en zonder pijn.

Een groten Wijsgeer heeft my dit doen toebereiden,

Om, zo de noot my dwong, mijn ziel van 't lijf te scheidē,

Dit is tot uwen dienst.

*Louis.* 'k Heb recht op u gehoopt.

Mijn eer', op yder uur van uitstel, prijkel loopt ;

Hebt gy het al gereet ?

*Garz.* 'k Zal 't dadelijk gaen mengen.

*Louis.* Nu zijt gy eerst mijn vriendt.

*Garz.* „Zou d'hemel dit gehengen ?

„ O neen, het kan niet zijn, ik voel dat mijn gemoedt

„ Getuigt, dat haer mijn list nu voor de doot behoedt.

*Louis.* Wilt gy my tusschen hoop en vrees dan laten swerven ?

*Garz.* Zy zal in deze nacht (indien gy wilt) noch sterven.

*Louis.* 'k Begeef my door dees grot dan voort na buiten toe.

*Garz.* Ik meê, dat ik u straf, en mijn beloft voldoe.

*Louis.* Ga voor, en licht.

*Guar.* Ik schrik voor 't onrecht dat ik hoorden.

*Louis.* D'eer die mijn zuster moordt, zal my in 't ende ook moorden.

*Alle binnen door de grot.*

*Julian. Finco.*

*Fin.* **H**Oe Heer ! met goedigheit haer winnen, 't is maer mis ,  
Terwijl zy veel te trots, en te laetdunkende is.

*Jul.* De liefd' hier overstapt, ik zet mijn zelf geen baken.

Dat hier onmogelijk schijnt zal ik haest mogelijk maken ,

Mijn gloedt zal deze nacht zijn in haer schoot gebluft ,

Of 'k zal haer sterven doen, zy kies dan wat haer lust.

Den Koning, na ik hoor, zal na zijn luffthof keren ,

Wijl ik het in Madrid zal na mijn zin regeren ,

Daer ik in 't minst niet vrees : 'k hou Don Louis bezet ,

Die vast zijn sterfuur wacht, zo dat my niet belet.

*Fin.* Uw grote macht zal nu zijn trotsheit haest doen keren.

Daer komt u Vader.

*Suero.*

*Suer.*

*Graef.*

*Jul.*

Mijn Heer, wat 's uw begeren ?

*Suer.* Hebt gy van Don Louis iets naders noch gehoord ?

*Jul.* Hy blijft bezet, altijd hy raekt niet lichtlijk voort.

*Suer.*

*Suer.* Den hemel wil hem noch, na 't schijnt, wat aemtocht geven,

Dat hy dus moedig zo veel ramp kan wederstreven.

Vertrekt Fineo. Zoon, nu komt de blijde dach,

*Fin. bin.*

Waer in ik met u na den scepter reiken mach.

Maer de voorzichtigheit die blijft u aenbevolen ;

Zo blijft al wat wy doen tot noch toe wechgescholen ,

Dat is het halve werk, na nu den aenslag leit.

*Iul.* Gy zijt voorzichtig Heer, en uw voorzichtigheit

Zal my in deze zaek voor raetsman dienen kunnen.

*Suer.* Men volg dan ons verraedt met moordt, als 't is begonnen.

Des Konings doodt brengt ons in 't koninklijk bezit.

*Iul.* Mijn Heer, gy bant alreë den Koning uit Madrid

Na zijne lufthof toe.

*Suer.* De Vorst is opgetogen,

En ziet zijn wijsheit door mijn listigheit bedrogen.

Ik ben zijn ziel, en voorts in 't gantsc Rijk bemint ;

Men eert my Koninglijk, wyl elk genoeging vindt ,

En ik een ieder staeg op 't minnelijkt bejegen.

Een gunsteling in 't hof, staet groot noch klene tegen ,

Hoewel dat hy een doel voor alle tongen is.

De Koning gaet op 't landt, dies houde ik voor gewis ,

Dat onzen aenslag nu op 't beste zal gelucken ,

Voor vorst Ayatafs bijl zal hy dan moeten bucken ;

Want hy nu krachteloos den Moor noit kan weërstaen ,

In wiens onwinb're en hooch gevreesde halve maen ,

Ik u in 't kort gelijk een zon hoop te zien rijzen ,

Als wy hem na zijn wensch die grote dienst bewijzen.

*Koning.*

*Suer.* **I**S 't al tot ons vertrek nu vaerdig, heer Marquis ?

Dees korte reis strak met de Vorst te gaen beginnen.

*Kon.* 't Is een bekende blijk uws trouwheys, dat uw zinnen

Staeg yvren, dat uw Vorst zijn vreugde haest beoogt.

*Suer.* Ik leef door u, gy 't al aen my betrouwen moogt.

*Kon.* Gy zult my dadelijk verzellen op de wegen.

*Suer.* En dan mijn zoon, mijn Vorst?

*Kon.*

Door hem wacht ik de zegen;

Die zal hier in Madrid noch blijven, en dat snoodt  
Verraders hart op 't hardst vervolgen tot de doodt.

Gy zult Lizandra, die gevangen is, geleiden

Na 't lustpaleis in 't bos, daer ik haer dan zal beiden,

Op dat ik dienft en lust na mijne wil geniet.

*Iul.* Grootmogendt Vorst, ik zal al dat gy my gebiet  
Volbrengen, eer ik weêr uw byzijn zal beogen.

*Kon.* En wy na dienften u met eêr verheffen mogen.

Rijft Graef, wy maken u Stehouder in Madrid.

*Suer.* Zijn Majesteit verheft zijn ootmoedt.

*Kon.*

't Is mijn wit

Getrouwe dienften staêg op 't heerlijkst te belonen.

Volg my Rijxkantzelier.

*Suer.*

Doorluchte...

*Kon.*

'k Zal betonen

Dat ik de trouw verhoog, gelijk ik d'ontrouw straf.

Staet op.

*Suer.*

Den hemel hoede uw kroon en scepterstaf.

*bin.*

*Maria. Louis. Garzeran. Guarin.*

*Mar.* **B** Emerkt doch Don Louis, nu gy my gaet begeven,  
Voert gy het leven weg dat maer voor u wil leven.

*Lou.* O neen Mevrouw, mijn ziel die blijft u altijd by.

*Mar.* Uw afzijn is mijn doodt.

*Lou.*

Vertrout gy dan op my,

Mijn Schone, dat ik u oit zou begeven konnen?

*Mar.* 'k Vrees voor uw leven, Heer.

*Lou.*

Geen noot, ay wilt doch gonne

Mevrouw, dat ik u laet, 't is voor een klenc tijt.

*Mar.* Ik bidt u dan, dat gy wel op u hoede zijt.

*Lou.*

*Louis.* Mevrouw stel u gerust, de ramp kan my niet raken,  
Mijn ongeluk zal my genoeg onsterflijk maken;  
Dies geef u maer te rust, 'k zal voor de morgenfondt  
Op 't langst hier weder zijn.

*Mar.* Den hemel die vergont  
Dat al u voorneem u na wenschen mach gedycn;  
Neemt uwe weg hier langs dees donkre galeryen;  
Tot meerder zekerheit, zal ik mijn volk dees nacht  
Doen waeken aen dees poort, wyl ik u weder wacht.

*binnen.*

*Garz.* Weet gy nu wie zy is?

*Louis.* O ja, het is Mevrouw  
Maria de Luxan, diens Huys dat veel getrouwe  
En brave dienften aen den Koning heeft gedaen:  
Dit is haer eigen hof.

*Garz.* Mijn vrintd, gy zijt veel aen  
Dees Schone schuldig.

*Louis.* Meer als ik haer oyt kan geven.  
Wanneer mijn wraek gelijk een Phenix zal herleven,  
Zal ik haer dankbaerlijk mijn hart en ziel aenbiên.

*Garz.* O droeve nacht!

*Louis.* Zy schrikt van mijn gelaet te zien:  
Mijn eêr zal evenwel haer duisterheit niet schromen.

*Garz.* O eêr-wet, al te hart.

*Louis.* Wy zijn by 't huis gekomen.

*Garz.* Is dit u huis?

*Louis.* O ja, mijn waerde vrintd, dit is  
Dat ongelukkig huis vol angst en droefenis.

Gy zult (zo 't uw beliest) zo lange hier noch toeven  
Tot onze wederkomst, 'k zal midlerwijl beproeven,  
Of ik in 's Graven plaets kan raken door de wacht.

*Garz.* Doet zo mijn vrintd, neem uw gelegentheit in acht,

Op 't minste stael gerucht zal ik voort by u wezen.

*Louis.* Stoot aen de poort Guarin, men nader, zonder vrezen.

*Guar.* Hou holla!



2 *Lijfwachten voor de poort.*

1 *Lijf.* Sta, wie daer?

*Louis.* Wat onbedachtzaamheit.

*Guar.* Kent gy den Graef niet?

2 *Lijf.* Heer, tot uwen dienst bereid . . .

*Louis.* Gy zijt onschuldigh.

*Guar.* Wilt onschuldige behoeden ,

O hemel!

*Louis.* Pas wel op de deur.

*Guar.* Wat droevigh woeden. *Gaen na de kamera*

1 *Lijf.* Bedrukte dochter ach! u onluk doet my zeer.

2 *Lijf.* Ellendige, ach! nu gelt het, vrees ik, hier uwe eêr.

1 *Lijf.* Nu zal zijn wrede ziel eens ruimen aemtocht krijgen.

2 *Lijf.* Tibaldo, stil, men mogt ons horen, laet ons swijgen.

*Louis.* Guarin, 't is of wy zijn in 't hol der slaep of droom,  
'k Zach ongeruster noit meer rust, oft stilt'; dies schroom

In 't minste niet, maer volg daer ik u zal bevryen ,

De wachters leggen meest langs plaets en galeryen

In diepen slaep, het schijnt hier slapendt alles doodt ,

Behalven maer mijn eêr, die waekt uit hoge noot.

*Guar.* Dit is Mevrouws vertrek.

*Louis.* 'k Begin alreets te beven ,

De wrectheit siddert voor d'oprechtigheit; gesteven

Met onwinbare kracht. Wat of zy maken zal?

*Guar.* Al mede slapen, heer?

*Louis.* O neen, in zulk geval,

Zo d'eer oit kundig is, moet zy als Argus waken.

*Guar.* De deur staect open.

*Louis.* Al qua voorspook in dees zaeken.

*Guar.* Uw zusters deugt maekt al uw voorspook krachtreloos

En ydel, treê doch in.

*Louis.* Een vrouw is swak en broos.

Ik heb aen dees tapijt gestruikelt, mijne voeten

Getuigen reets dat ik, om d'eer, zal vallen moeten.

Guar. Hier 's licht.

Louis.

Schuif op 't gordijn.

Guar.

Wat aengenaem gezicht.

Louis. Maek toe, ik heb alree genoeg in haer plicht,  
Haer ziel is wel volmaekt, maer twijffel doet my duchten  
Voor 't lichaem, dat het niet zal hebben kunnen vluchten  
Voor 't zoet geweld der minn', dat al te licht bevlekt:  
Neen z'is in deugt een zon, maer ach! hoe ras bedekt  
Een duistre wolk die glans!

Guar.

Zy heeft hier iets geschreven.

Louis. Ik lees den inhoud, 't zy mijn doot dan, of mijn leven.

*Heer Broeder, nu 't geval door straf, ons rukt van een,*

*Door wrede jagers, die, bloetdorstig zonder reën,*

*Ons, uit het nest, gelijk gepaerde tortels drijven,*

*En onze vader, zo onschuldig, deen ontlijven,*

*Zo schandig tot mijn leedt; zo bidt ik u, gedooft*

*Niet dat ons d'hoogmoed' druk, en zonder eër beoogt;*

*Want, al beschut ik die, 'k ben, echter, maer een vrouwe.*

Guar. Lees voort.

Louis.

'k En kan, ô brief, gy geeft my vreugde, en rouwe!

Raes ik om d'eer, de liefd' beweegt my, ach! wie heeft

Gelijk in 't ongeval, dees droefheit oit beleeft?

Kan my deze offerhandt wel tot een cer verstrecken?

O neen! weg, 'k wil geen eer, kom laet ons voort vertrecken:

Dat van haer schoot, nu vry, den Grave zegepraël;

Guarin, kom volg my, voort, wy wijken uit de zael.

Liz. Ey my, wat 's dit?

Louis.

Voor d'eer een straf doch eerlijk teken.

Liz. Wie derft in mijn vertrek mijn groots gezach dus breken.

Louis. Weeft stil, hier is geen mensch die u te hind'ren tracht.

Liz. Den hemel my behoedt, wat zien wy in de nacht,

Zijt gy 't mijn broeder? ach! mijn ziel, mijn heil, mijn leven,

Mijn laeste troost die my ter werrelt is gebleven,

Beschut my, door uw hulp, bescherm deez' droeve wees:  
Zijt gy gezont, mijn Heer?

*Louis.*

Lizandra, 'k bid' u, vrees

Voor mijn gezondheid niet, ik ben in u 'taenschouwen

Gezont, maer dat ik zag, brengt al mijn harts benouwen.

*Liz.* Wat zaegt gy broeder, ach! wat zeg ik broeder, neen!

'k Zeg liever vader, want dat heeft wel dubble reên.

Derft gy zo stout tot hier te komen onderwinden,

Om uwe doot of uw gevangenis te vinden,

't Is vreemt voor my, en droef, terwijl den Graef nu met

Wel vijftig mannen 't huys heeft over al bezet.

*Lou.* Ik kom met voorneem om hier dadelijk te sterven,

Ja zelf te moorden, om mijn wrack niet heel te derven;

Zo ik den schelm gemoet, ik hem het hart afstoot;

Zijn wacht en zal hem niet bevrijden van de doot.

*Liz.* Ach! broeder! broeder wilt het zekerste doch keuren,

Ik raekte u quijt, en zou uw droeve doot betreuren.

*Lou.* Gy moet my missen, zo gy my weêr vinden wilt,

Of anders wert uw eer, en mijne, bey gespilt.

*Liz.* Wat wilt gy dat ik mis, om u dan weêr te winnen,

Ik bid u broeder, zegt?

*Lou.*

Gy't leven, ik mijn zinnen.

*Liz.* Het leven!

*Lou.*

Ja, ons eêr is ons wel zo veel waerd.

*Liz.* En wie beneemt het my?

*Lou.*

Zelf d'eêr, nu zo ontaerd.

*Liz.* D'uitvoerder, wie zal 't zijn?

*Lou.*

Ik.

*Liz.*

Gy, wat kan 't uw raken?

*Lou.* Ik zelf, 'k heb volle macht, het zijn mijn eigen zaken.

*Liz.* Zo komt gy dan om my te moorden, na ik hoor.

*Lou.* Zeg eerder dat ik kom, en hier mijn zelf vermoôr.

*Liz.* Wat is 'er dan voor schuld?

*Lou.*

Gy moet de straf gedogen.

*Liz.* Waerom?

*Lou.*

*Lou.*

Om dat ik u noit schuldig zou beogen;

Want zo dat was, zo zou dees innerlijke smart,

Die pijn, voor eeuwig, doen gevoelen aen mijn hart.

Gy sterft onschuldig door een godloze offerhande;

Maer beter dootd zijn als te leven in de schande.

'k Vondt nimmer ongeluk zo groot voor u of my,

Dies wil ons eêr niet dat dees wreetheit minder zy.

Ach zuster! 'k schrik, ik kan mijn lijden niet meer dragen,

Den Koning heeft het hoofd van vader afgeslagen,

Die, door den snô Marquis, was van verraet beticht.

Den Graef, die hem in quaet noch gruw'len niet en swicht,

Wil uwe kuisheidt noch met wil of dwang genieren,

Hy volgt my overal, en dreigt my te doorschieten;

Denk wat ons nakende is, want blijft gy in 'zijn macht,

Zo quetsen wy al d'eer in ons beroemt geslacht.

En op dat zulk niet zy, zo heb ik vast besloten

Uw dootd, eer hy u, door zijn geilheit, heeft genoten,

'k Heb liever aen dit stael nu t'offren uwe borst,

Als dat zijn wulpsheit hier uw zuivre schoot bemorst.

Dies zult gy strak dees pook of dit fenijn uit keuren:

'k Wil liever eens uw dootd, als staeg uw eêr betreuren.

*Liz.* Is dit de reden die uw edelmoedigheid

Tot hier bragt, broeder? neen, 't is my te veel gezeyt;

Gy weet wie dat ik ben, en ik zal wel betrachten

Dat ik mijn eêr bescherm, gy hebt noit schandt te wachten:

De roem in ons geslacht, daer ik met moet om stry,

Die strekt my gif of stael, eer ik door nootdwang ly:

Doch wijl gy, met dees straf gewapent, zijt gekomen,

'k Zal u niet vruchteloos doen keeren, en niet schromen

Te nuttigen dit nat; onnodig dat gy vrees:

D'eêr is my meerder als eens sterven waerd geweest.

Ik schroom noit dootd, geef hier, geef hier, waer zijn uw zinnen?

'k Heb tegengift, ik zal de dootd zelf overwinnen.

Zie daer, ik heb gedaen, des Konings wrede straf

Heel overwonnen, 'k ga gewillig na mijn graf.  
 De Graef en zal nu van mijn eêr niet zegepralen.  
 'k Heb u voldaan, gy kunt, geruſt, nu adem halem.  
 Ay my ! ik voel . . .

*Guar.* Zy ſwijmt, en is al zonder ſpraak.

*Liz.* Ik ſterf, heer broeder, ach ! 'k beveel u onze wraek.

*Guar.* Mijn Heer, zy is al doodt.

*Louis.* Hoe ! ſchemeren mijn ogen,

Ik weet naeuw waer ik ben, mijn zinnen zijn vervlogen.  
 Wat doen wy, hemel ! ach ! is reets die ſchone zon  
 Ontluiftert, die noch ſtrak zo heerlijk ſtraelde ? kon  
 Dees wreetheit van mijn hart, zo boos en tigeraerdigh ?  
 Foei my ! ik ben de naem van broeder nimmer waerdigh,  
 Die zich, zo gruwelijk, met zuftermoordt bevlekt,  
 Een daedt die eeuwich voor mijn ziel een beul verſtrekt,  
 Daer d'afgront zelf voor ſchrikt: 'k moet niet meer menſchelijk we-  
 Maer wel een monſter, dat elk ſchuwt met angſt en vrezan. (zen;  
 O ja, zo is het, kom, waer is het overſhot  
 Van dien vervloekten drank, ik kies het zelve lot;  
 En zal, door deze ſtraf, mijn rampen en ellende,  
 En al mijn onluk, in een ogenblik, doen ende,  
 Belet gy my : dat my den Graef dan vry vermoordt,  
 Hou holla ! Lijſwacht, hou ! Soldaten kom toch voort.  
 'k Moet ſterven.

*Guar.* Och ! mijn Heer ! wat wilt gy gaen beginnen ?

1 *Lijf.* Wat 's dat ?

2 *Lijf.* Wat naer geroep verneem ik ?

3 *Lijf.* Gaen wy binnen.

2 *Lijf.* Wat zien wy, hoe gy hier ?

*Louis.* O ja, gy ſchelmen, ik,

Ik ben alhier, bedroeft, angſtvalligh en vol ſchrik,  
 Nu dat de ſchone zon, die 't aertrijk met haer ſtralen  
 Noch flus zo lichten kon, zo ſchielijk quam te dalen :  
 De roos, zo aengenaem, met liefelijke geur,

Leit nu, heel bleek, verslenst, en doots, en zonder kleur,  
 Daer zelf de liefd' wel eer' haer eygen krans meê ciede,  
 Die yder dagelijks, gelijk een godtheit, vierde,  
 En onwaerdeerlijk was, helaes! is nu niet meer.  
 Dies zeg vry aen den Graef, hoe dat ik, om mijn eêr  
 Te hoeden, mijne pligt zo godloos heb gebroken:  
 Zeg, dat ik sterven wil; maer 'k zal niet ongewroken  
 Van hier verscheiden, neen! het gaet dan hoe het gaet.  
 Hy wacht in 't kort, door my, het loon voor zijn verract.  
 Treedt voor, Guarin.

*Lijf.*

Neem hem gevangen.

*Louis.*

Deze degen

Verstrekt u tot een schild.

*Guar.*

Hoe loopt het luk ons tegen!

Ter hulp, heer Garzeran!

*Garzeran.*

*Garz.*

Hou moet, gy hebr geen noot.

*Julian. Fineo.*

*Jul.* **D**At yder stant hou, of hy wagt een strenge doot.

*Garz.* Men zoek d'uitgang...

*Jul.*

Volg hun met geweld daer binnen.

*Louis.* Gy moogt my doden, maer gy zult my noit verwinnen.

*Jul.* Ik ben de Graef, dat elk met moet mijn zijde kies.

*Louis.* Die zocht ik hier, ik ben u vyandt Don Louis.

*rechtende bin.*

## D E R D E B E D R Y F.

*Julian. Fineo.*

't **I**S waer, hy heeft nu, tot mijn leedt, de vlucht genomen;  
 Maer 'k sweer u, 'k zal eerlang dien hogen moedt betomen,  
 En tonen, aen de Vorst, dat my geen hart gebreekt,  
 Om 't hart te treffen, dat hem na het harte steekt.  
 Laet Garzeran hem vry zijn arm tot hulp aanbieden,

Het ga zo 't wil, zijn straf die zal in 't kort geschieden.

*Fin.* De donkerheit der nacht begunstigde hun vlucht.

*Lijfwachten.*

*1 Lijf.* **O** wreetheit ! noit gehoordt !  
*Iul.* Maer wat wil dit gerucht ?

*2 Lijf.* **O** droevig ongeluk !

*Iul.* Wy zijn op nieuw verrade ;

Men volg my moedig na, of vrees mijn ongenade.

Wat is 'er gaens ?

*1 Lijf.* **O** ramp !

*Iul.* Wat zegt gy ?

*1 Lijf.* Och ! mijn Heer,

Mevrouw Lizandra.

*Iul.* Wel . . .

*1 Lijf.* Helas ! zy leeft niet meer,

Gy zult in 't groot vertrek haer dode lighaem vinden.

*Iul.* Wie dorst dit gruwelstuk zo godloos onderwinden ?

*1 Lijf.* Mijn Heer, men weet het niet ; alleen vermoedt men dat

Haer broeder zelf zich heeft met deze moordt bekladt,

Die flus, bedektlijk, door de schildwacht binnen raecten,

En weer weg snapten eer het meeste volk ontwaecten ;

Toen uw Genade hem flus volgden, daer hy vloodt.

*Iul.* Zo zult gy 't alle dan betalen met de doodt.

*1 Lijf.* Wy zijn onschuldig, Heer.

*Iul.* Ik sweer, 'k zal niemant sparen.

Trouwloze schelmen, weg.

*Fin.* Ay wilt u doch bedaren.

*Iul.* Hoe ! dat ik my bedaar, gy snode ! 'k wil dees uur *Fin. Lijfw. bin.*

Alleen zijn ; want mijn pijn, die als het helsche vuur

Mijn ingewant doorknaegt, doet zelf den hemel schrieken

Voor zulk een sterfot, nu ik hier alle ogenblicken

Door liefde stervend' leef, maer ach ! verdooft gedacht,

Waer vliegt gy heen ? hou stant, hier helpt geen ydle klacht ;

De schone zon, die u verlichting plag te geven,  
 Slaept nu voor eeuwig, en zal nimmer weêr herleven,  
 Hoc zeer gy tranen stort, en droevig steent en zugt.  
 De doden ryzen niet op sterflijk stemgerugt.  
 Komt hemel, aerde, en zee, en bergen, help betreuren  
 Mijn felle rampen, die gy heden ziet gebeuren.  
 Waer is zy? 'k wil haer zien: men schuif 't bebloet gordijn.  
 Is 't mogelijk, hemel? ach! kan het wel mogelijk zijn  
 Dat zulk een wreetheit in de menschen is te vinden,  
 Zelf in een Broeders hart. de hel moet u verslinden  
 Tirannige, die hier mijn zuivre morgenstond'  
 Maekt tot een avont; zeg, wie heeft u doch vergont  
 Mijn helder dagligt tot een duistre nagt te maken?  
 Wat wreê Barbaer, zo ver als Ganges vliet kan raken,  
 Gaf u dit in? Ach lief! in als volmaekt geteeldt,  
 'k Liet u een hemel zelf, nu vind' ik maer een beeldt.  
 Geeft my nu doodt, dat gy my leevendt niet woudt geven.  
 Ontruste zinnen, ach! waer werd' gy heen gedreven?  
 Gy holt heel buyten 't spoor.

*Lizandra ontwakende.*

Ey my!

*Iul.*

Wat 's dit!

*Liz.*

Ey my!

*Iul.* Ik schrik, is 't spook of droom? hou lijfwagt! kom my by.

*Finco, Lijfwagten.*

*Fin.* Mijn Heer, wat is uw last?

*Iul.*

Wie roept u weder binnen?

*Fin.* Men komt op u bevel.

*Iul.*

Helaes! waer zijn mijn zinnen?

*Lijf.* Wat wil mijn Heer van ons?

*Iul.*

Ik weet niet.

*Liz.*

Ach!

*Iul.*

Beziet.



Is hier de dode?

*Lijf.*

O ja, mijn Heer.

*Iul.*

Zegt gy my niet

Dat flus haer Broeder haer het leven heeft benomen?

*Lijf.*

Men weet niet anders, Heer.

*Fin.*

Ik beef, het schynen dromen

*Liz.* Mijn straffe nootlot heeft my voor 't vergif gespaert;

Maer voor een helscher gif van ongeval bewaert.

'k Verwerp mijn tegenstant, 'k wil niet meer wederstreven.

*Iul.* Gy zijt in 't leven?

*Liz.*

Ja! ô ja! ik ben in 't leven;

Maer tot mijn onluk, nu my niets te hopen staet.

*Iul.*

Vrees niet Mevrouw, gy vindt aen my u toeverlaet.

*Liz.*

O hemel! wat ik zie!

*Iul.*

Gy ziet u zelf in d'armen

Van die gy haet, hoewel hy u tracht te bescharmten;

Die gy zo giftig acht. Dies zoekt gy nu de doodt,

Gy kontze vinden, daer gy in dees hoge noot

Het leven vindt, dat u uw Broeder quam beroven.

Wat wonderwerk ging oyt mijn trouwe liefd' te boven?

Daer zelf de Doodt, die u getroffen had, voor swicht.

Bedenk nu, of gy niet zijt aen mijn min verplicht,

Ik zag u bleek en kout door wrede straf verloren,

En vindt u leven in mijn armen, als herboren.

Dies roept de liefd' my toe, dat gy mijn eigen zijt,

Die uw bescharmer was, die is zijn leven quijt.

Gy kundt met wil mijn lief, en ik uw dienaer wezen;

Met tegenwil mijn boel: mijn min, zo hoog gerezen,

En wil niet lyden dat ik u meer uitstel geef.

Kies dan het best Mevrouw, op dat ik door u leef,

En zonder u niet sterf. zie hoe ik nederbuige

Voor uwe voeten, wijl mijn tranen u getuigen

D'oprechte en trouwe liefd', die ik u schoonheit draegh;

Ik bid u anderwerf, dat het u doch behaegh

Dat

Dat gy mijn bede stemt, op dat ik, vol genoegens,  
 Gestaeëg mijn wille mag naer uwe wille voegen;  
 En ik uw Vader, en uw Broeder, tevens strek.

*Liz.* Eer ik u antwoord geef, dat eerst dit volk vertrek,  
 Zo zal mijn bange borst wat ruymmer aemtogt krygen;  
 En ik licht' zeggen, dat ik eeuwig hoor te zwygen.

*Iul.* 't Zy na u wil Mevrouw, ga buyten. *Finea en Lijfwachten bin.*

*Liz.*

Eedle Heer

Vergun my noch, eer ik, volkomen, u begeer  
 Vernoeëg, dat ik mijn ziel ontlasten mach door d'ogen  
 Van bitt're tranen; want 't is niet in mijn vermogen  
 Die in te kroppen, daer ik zo veel heb geleëen.  
 Ik schrei niet dat ik u beminnen moet, ô neen!  
 Dat acht ik voor geluk na zo veel ongelukken.  
 'k Beklaeg mijn nootlot, en de rampen die my drukken,  
 Die meerder in getal als myne haren zijn,  
 Daer ik voor schrikken moet, als ik maer denk, dat mijn  
 Doorluchte Vader, door een beul, met schandt, moest sneven,  
 Zo hoog in 's Konings gunst door staet en eer verheven;  
 In Staets verrichtinge, zijn leven, raedt, en ziel,  
 Die noit niet doen en kon, als 't geen de Vorst geviel,  
 Gelijk een godt geacht: tot snode vleyers tongen,  
 Als adders vol vergift, hem na het leven dongen,  
 En storten 't eerlijk bloedt, om een verdicht verract.  
 Helaes! hoe kan ik my bedwingen in dees staet;  
 En in zijn roem dees smet gedogen buyten reden?  
 Ik, die my onlangs zag van yder aengebden,  
 En steygerden, in luk en schoonheit, hoog geacht,  
 Ben, als een trotse Paeuw, die, moedig op zijn pracht,  
 Hovaerdig aen komt treëen, met uitgespreide pennen;  
 Maer ziet zijn voeten naeuw, of komt zich zelf te kennen,  
 En wisselt al zijn gloor en fierheit in verdriet.  
 Of als een bloem die maer alleenig overschiet,  
 Na dat een dorre buy van gure Noortse winden

Den Hof bestormen quam, die 't schielijk al verslinden,  
 Daer zy gelijke slach, elk uur, te wachten heeft:  
 Zo wach'ik meê mijn lot, nu 't alles my begeeft:  
 En ik vol rouw, als een verlaten tortel, swerve,  
 Daer ik mijn Vaders troost en Broeders hulp moet derven.  
 Dies zoek ik d'eenzaamheit, die zelf zo eenzaam ben  
 Dat ik in deze ramp mijn vryheit niet en ken.

*Iul.* Mevrouw, bezadig u, en laet deez' droeve klagten,  
 Mijn trouwe dienst zal al uw ongeluk verzagten,  
 Dies matig uwen druk, en droog uw tranen af.

*Liz.* Ik zoek medogentheit, en vinde niet als straf;  
 Want als ik door vergif mijn leven hope t'enden  
 Vindt ik het krachteloos, het schijnt dat my d'ellenden  
 Onsterflijk maken, en bevryden van de doot,  
 Die my haer hulp ontzeit in 't uiterst van mijn noot:  
 Zy swijgt wanneer ik roep, en vlugt als ik haar nader.  
 Zo dat my 't los geval van 't quade, in noch veel quader  
 Schijnt in te wikkelen; nu alles my verlaet,  
 Behalven 't leven dat ik schuw en doodlijk haet.

*Iul.* Mevrouw, ay geef doch rust aen uw ontruste zinnen;  
 't Verlies dat gy beklagt zult gy aen my weêr winnen;  
 Ik zal uw Vader en uw Broeder t'evens zijn.  
 Maer niet zo wreet als die, die daed'lijk noch, in schijn  
 Van liefde tot uw eer, uw leven zagt te roven.

Wat gruw'len gaen 'er zulke onmenschlijkheên te boven!

*Liz.* Hy deed' het om onze eer, uit noot, en niet uit haet.  
*Iul.* De staetzucht dreef hem lang tot moorden en verraedt.

*Liz.* Verradery is noyt in Vargas bloed gebleken.

*Iul.* Is 't mogelijk! kunt gy noch voor dien verrader spreken?

*Liz.* Het bloet verbint m'er toe; hy was my lief en waerd.

*Iul.* Wat bloedt? dat zusters bloedt, zijn eigen bloedt, niet spaert.

*Liz.* Ons nootlot heeft ons al die rampen toegedreven.

*Iul.* En hem zijn straf verschaft; met recht verloor hy 't leven.

*Liz.* Ey my! onluckige, zo is mijn Broeder doot?

*Iul.* Door 's Konings wil, die reets voor lang zijn dootd besloot.

*Liz.* Den Vader hadt geleên, moest dan de Zoon noch lyen?

*Iul.* Met reden; hy hadt deel aen 's Vaders schelmeryen.

*Liz.* Ach hemel! heeft onz' huys noch niet genoeg geleên?

*Iul.* Ik bid' u andermael, Mevrouw, geef u te vreên;

En wilt aen my de handt van uwen Bruigom reiken.

Tot een oprechte blijk, en een onfeilbaer teiken

Dat elk, voor eeuwig, aen den aêr verbonden zy.

*Liz.* O bitt're noot! helaës! waer toe vervoert gy my?

*Iul.* 'k Zal uw beschermheer zijn, Mevrouw hoeft niet te vrezen.

*Liz.* Ik stel my dan geruft, wyl 't anders niet kan wezen.

Zo moogt gy dan mijn ziel als eygenaer gebiën.

*Iul.* Staet op mijn Lief, op dat ik met geboge knien

U mijne dankbaerheit en blyschap mach betuigen,

Terwijl mijn lauweren, voor uwe palmen, buigen.

Nu dat de liefde in ons, gelijk een Fenix, leeft;

En wederzijts aen hart en ziel vernoegen geeft.

*Liz.* Ik ben voor u; en zal, door u, u eigen warden.

*Iul.* Gelukkig die in trouw en liefde blijft volharden.

Geef my uw schone handt.

*Liz.* En met die geef ik u

Mijn ziel ook over Heer, dies bid ik doch, wilt nu

Uw edelmoedigheit tot mijn gerustheit tonen.

*Iul.* Nu gy mijn hart beheert, wat twijffelt gy, mijn Schone?

*Liz.* Schoon dat onmooglijk schijnt vaek mooglijk wert gemaekt,

't Kan missen als men van het spoor der reden rackt.

*Iul.* Ik neem den hemel tot getuygenis in dezen,

Dat ik, met hart en ziel, u eeuwig trouw zal wezen;

Zo niet, dat ik tot straf al 's werelts lucken derf;

Ja zeg (dat niet kan zijn) door uwen Broeder sterf.

*Liz.* Houd op, en gact niet voort; want hy, die u het leven

Benam, die zou aen my met een den dootsteek geven.

Ik ben voldaan, nu gy het al op my vermoogt.

Maer wanneer werdt mijn luk, door uwe trouw, beoogt?

*Iul.* Zo haest ik 't onluk, dat ons dreigt, ben voorgekomen.  
 Mevrouw, de Koning heeft, door wrackzucht ingenomen,  
 Aen my heel streng belast, dat ik u brengen zou  
 Hier op zijn lufthof, waer ik u niet zeker hou:  
 Dies moet ik hem door list nu zoeken te bedriegen;  
 En, wyl zijn gramfchap duurt, hem zien in flaep te wiegen.  
 'k Zal zeggen, dat gy mijn geweld ontkomen zijt.  
 Gy zult u midlerwyl, maer voor een klene tijt,  
 Verandert van gewaet, in 't naefte dorp begeven,  
 Daer gy, als Koningin, van Julian zult leven;  
 En ik van zorg ontlaf, u houden voor de mijn'.

*Liz.* Waer gy my henen voert, zal ik verzekert zijn.  
 O nootlot al te wreedt! wat deelt gy my al smarten!

*Iul.* Gaen wy, mijn tweede ziel, voogdesse van mijn harte.

*Liz.* Uw overwinning spruit uit mijne liefde niet;  
 Maer uit mijn ongeval, en lijden, en verdriet.

*Iul.* Die ben ik aen 't vergif van uwen broeder fchuldig,  
 Daer leefdt gy door mijn hart, dies toond' u eens geduldig.  
 't Is alles mijn geluk; gelukkig die in min  
 Volhart als ik, die al mijn lijden overwin.

*binnen.*

*Louis. Guarin.*

*Guar.* **W**Y zijn in lijfsgevaer, 't is tijt, Heer, te vertrekken.

*Lou.* 'k Wensch in Kastiljen nu een Samson te verftrekken,  
 Om al mijn vyanden, al ftervendt, met een slag  
 Te dempen; en voor al dien wreden, dien ik zag  
 Bemorft met vaders bloedt, dat hy zo wreet liet ftorten,  
 Die d'oorzaak was dat ik mijn zusters leven korten,  
 Diens leli nu verbleekt, en door een wolk bedekt,  
 Den blijden hemel voor een zuivre ftar verftrekt.  
 Behalven dat ik noch de trouwfte van mijn vrinden,  
 Heer Garzeran, die ik gelijk mijn zelf beminden,  
 Moet missen in dees noot, die ik, zo onbedacht,  
 Verloor, daer hy zijn hulp my toonden deze nacht,

*Guarin,*

Guarin, voort, laet mijn hart niet meer in twijffel hangen,  
Verneem my of hy leeft, of doodt is, of gevangen.

*Guar.* Ik ga, mijn heer.

*Lou.*

Verzuim in 't allerminst geen tijt.

*Guar.* 'k Geloof zijn dapperheit heeft hem genoeg bevrijt. *Guar. bin.*

*Lou.*

Nu is het nodig Don Louis,

Met moet een groots besluit te kiezen;

Beween niet meer uw droef verlies,

Gy hebt niet meer om te verliezen,

Als maer een klene handt vol bloedt,

Daer al uw lijden meê zal enden.

Op dan mijn ziel, mijn hart, schep moedt,

Verlaet uw kerker vol ellenden.

Want 't is niet mooglijk dat gy meêr  
(Schoon dat de noot u hier toe parsten)

Zoud' kunnen leven, wijl u d'eêr

Het hart doet uit den boezem barsten.

Ik vind, zy raedt my dat ik vlucht,

Maer waer zal ik my heên begeven,

Die voor geen stael, of sterven ducht,

Noch straf van 't sterflijk, noch voor 't leven.

't Is waer, ik heb hier met de naem

Van een verraêr verblijf genomen;

Dat al bekend is door de faem;

Maer moedig hart, en wilt niet schromen,

Zeg aen de werrelt (schoon de nijt

Haer vinnig spog al uit gaet braken)

Dat gy in my gehuisvest zijt,

Om my onsterfelijk te maken.

De Vargas zal, of hem verraedt,

En list, en straf, gelijk bespringen,

Noch even trots staen in zijn staet,

Op hoop van eens het stael te wringen

In 's vyants borst, zijn bloedt ten zoen

Om hun gerechte wrack te bluffchen.

Zo kan ik Vaders schim voldoen.

Maer waer zal ik my ondertuffchen

Na toe begeben, Arragon?

Haer Koning is mijn Konings broeder:

Of na den Moor, die ik verwon?

Neen: 'k wil geen vyand tot behoeder.

Den Portugees is ook een vrindt

Van uwen Vorst, die gy moet vrezen.

Mijn hart, wat gy u onderwindt

Is vol gevaer, en kan niet wezen.

Begeef u zelf dan tot de wrack.

Maer hoe! waer zal ik die beginnen?

Dat ik tot mijn vernoegen raek,

Daer's niet door moedt of kracht te winnen.

Dat dan de list haer beste doet,

Nu het geweld, niet uit kan rechten.

Op dan mijn ziel, mijn hart, schep moedt,

Gy zult den lauwer noch bevechten.

Maer zacht, ik...

*Maria. Theodora met een toorts.*

*Mar.*

Don Louis.

*Louis.*

Wat aengenaem gezicht!

O goddelijke vrouw! onnodig is het licht

Aen u, die zelf zo schoon, met uw aenlockende ogen

Ons ligt, dat hart en ziel tot liefde wert bewogen.

*Mar.* Mijn Heer, ontzegt geen hulp die u den hemel biedt,

Het ligt is nodig voor die maer door liefde ziet:

En schoon het weinigh is, ik zoek u te verpligten

Tot vliên, om door mijn ligt uw boejens te verligten;

Op dat gy zo de straf, en 't dreigent ongeval

Ontkomt: wijl ik u geldt en hulp beschaffen zal;

En wat u in de noot tot onderstant kan strecken.

*Louis.*

*Louis.* 'k Zeg noch Mevrôuw, gy moogt dit toortsligt vry bedecken,  
 Het ligt van uw verstant ligt met veel schoonder schijn,  
 Daer 's werrelts ligten al maer duisterheên by zijn.

*Mar.* Genoeg daer van, men zoek het ongeluk te stuiten.

*Louis.* Maer laet my eerst voor u mijn hartsgeheim ontsluiten.

*Mar.* De tijd en lijdt het niet. Ook heb ik reets de doot  
 Uws zusters al verstaen.

*Louis.* Maer niet, dat ik besloot

De wraek te volgen, en geleden hoon te wreken ;

Op dat de waerheit eens haar hoofd weêr op mach steken ,

En ik mijn vyanden na wensch te grondt doe gaen.

Ik zal een daedt, die schier onmooglijk schijnt, bestaen ;

En my na 't Lusthof van den Koning gaen begeven ,

Daer ik gelegentheit zal zoeken, om hun 't leven

Te nemen, die zo wreedt als schelms, met euvlen moedt

Haer handen smetten, met het onbesmette bloed

Mijn's Vaders. 'k Zal mijn wraek door doot en stael bekomen ,

Of eerlijk sneuvelen ; dit heb ik voorgenomen :

Want 't is niet mooglijk meêr te leven in dees staet.

*Mar.* Is 't ernst dan Don Louis, zo luistert na mijn raedt.

Nu gy aen my de hand als Bruigom hebt gegeven ,

Zo moet ik zorgen voor uw leven, als mijn leven.

Niet dat ik u, mijn Lief, gerechte wrack ontra ,

O neen ! in 't minste niet, ik zelf, ik volg u na ,

En zal u in de noot een trouwe hulp verstrecken ,

En waer ons kracht gebreekt, zal ons de list bedecken ,

Tot dat een korte tijd, na wensch ons uitkomst geeft.

Mijn knecht, die in mijn dienst drie jaren heeft geleest ,

Was eer een wever, na zijn doen zeer wel gezeten ,

Zo dat hy by elkeen den rijken wierd' geheten.

Sint door zijn ongeluk in arremoê geraekt ,

Vondt ik hem trouw in als ; het geen my moedig maekt ,

Om door mildadigheit hem vorder te verplichten

Tot onzen dienst, 'k zal hem van stonden aen berichten ,



Wat hem te doen zal staen. Hy heeft hier lang ontrent  
 Het lustpaleis gewoont, en is daer wel bekend,  
 Wy zullen ons in haest in slecht gewaedt verkleden,  
 Ik zal zijn dochter zijn, gy u voor knecht besteden;  
 Geef voor aen 't volk dat wy zijn t'zaem in ondertrouw,  
 Dan zullen wy de wrack, daer op ons weefgetouw  
 Beginnen, en in 't kort met zulk een voordeel weven,  
 Dat al de werelt, die het hoort, uit schrik zal beven.  
 Dies bidt ik u, hou moedt, het kan ons niet ontgaen.

*Louis.* O moedige heldin! wat zal ik niet bestaen,  
 Nu gy my door uw raedt een hart hebt ingesproken?  
 Noch eens, 'k zal sterreven, of zien mijn bloedt gewroken;  
 Zo raek ik eindtlijk eens ten einde van mijn pijn.

*Mar.* Gy zult mijn Pedro, ik uw Theodora zijn.  
 Volg my, 't is vol gevaer hier langer dus te toeven.  
 Ik ga voorheen, en zorg voor 't geen dat wy behoeven.  
 Gy kunt u midlerwijl verandren van gewaed'.

*Louis.* Zo zal ik doen Mevrouw, en my in zulk een staet  
 Vermommen, dat geen mensch my kent door oge of oren.

*Mar.* Tot flus mijn Pedro Lief. *Maria binnen.*

*Louis.* Vaer wel, mijn uitverkoren.

O Hemel! wat een groot geluk!  
 Kan noch, in zo veel ramp en druk,  
 Een Vrouw zich zo vast binden,  
 Dat zy haer staet en leven waegt  
 Om een die zy beminden.  
 En aen een droef verlaten Man  
 Haer trouw, en hart en ziel opdraegt.  
 Zo dit geen liefden is, en kan  
 Men hier op aerdt noyt liefde vinden.  
 O meer als goddelijke Maegt!  
 Zo lang het daglicht 's morgens daegt,  
 Zal nijdt noch tijdt uw roem verslinden.

*Lijfwacht.*

*Louis.* **W**ie daer?

*Lijfw.*

Hou stant.

*Louis.*

Mack uw bekend.

*Lijfw.*

Ik zeg u, voort,

Geef u gevangen.

*Louis.*

Neen, vertrouw u op mijn woort.

Ik zal u met dit stael zo daedlijk antwoord schaffen.

*Lijfw.* Zo gelt het u.

*Louis.*

Hou daer, zo moet men schelmen straffen.

*Lijfw.* Ey my, ik heb my zelf tot deze doot gebrogt.

*Louis.* En ik gelegentheit gevonden, als ik zocht,

Om des te veiliger na wensch van hier te raken.

'k Zal dees onlukkige zijn aenzigt zo mismaken

Door houw, en steek op steek, dat iemant hem oit kent;

Dan is het nodig, eer de lijfwacht hier ontrent

My komt verrassen, hem van rok en hoedt te roven,

En wils'len met de mijne; om elk te doen geloven

Dat ik hier ben vermoort. ô hemel! geef my doch,

Tot vordring van mijn wraek, geluk in dit bedroch.

Nu is het tijt: maer stil; ik hoor daer iemant komen.

*Guarin.*

'k **H**eb Garzeran vergeefs gezocht, en ben vol schromen.  
 Waer vinde ik nu mijn Heer?

*Louis.*

Het is Guarin, na 'k hoor.

*Guar.* Ik val, Sant Jago help, wat komt my hier te voor?

Het is een dode, ja, ik stel mijn vrees ter zyen:

't Is Don Louis, dit 's 't loon van zijn verraderyen.

Ik heb dit lang gedocht.

*Louis.*

En dit is mede uw loon,

Verrader.

*Guar.*

Help! sta by, och help! men wil my doôn.

G

*Louis.*

*Louis.* Wat roept gy, schelm?

*Guar.* Och kan ik geen gena verwerven,  
Zo moet ik roepen; want ik wil al schreeuwend sterven.

*Lou.* Daer sterf dan, daer gy fiel. *Hy slaet hem met het plat van den degen. Lou. bis.*

*Guar.* O armen bloet Guarin!

Hier vijftien, en daer vijf, dat is ruim negentien;  
En, na ik voel, 't zijn meest al dodelijke wonden.

*Garzeran.*

IK heb mijn vriendt Louis gezogt, maer niet gevonden;  
Dies voel ik my met zorgh tot in mijn ziel belaên.

*Guar.* Den moorder keert weêrom; nu is 't met my gedaen.

*Garz.* Ik vindt my hopeloos, ach! was hy maer in 't leven.

*Guar.* Hy komt voorzeker, om my voort de rest te geven.

Ik veins my doot te zijn.

*Garz.* Ik zie daer eenig ligt.

Hier slapen wachters, neen, 't zijn doên, bedriegt 't gezigt

My niet, zo is 't Guarin, mijn hart begint te yzen.

O ramp! dit 's Don Louis.

*Guar.* Nu mag ik wel weêr rijzen;

't Is Garzeran, 't is vriendt.

*Garz.* O hemel! die het al

Doorziet, en weet, en stiert het wankele geval,

Ay zeg my, of hy 't is?

*Gua.* O ja, wy zijn het beide;

Want deze was mijn Heer, de doot heeft ons gescheide.

*Garz.* Is 't mooglijk dat ik hoor?

*Guar.* Kom nader, en beziet.

*Garz.* Helas! mijn vriendt.

*Guar.* Men agt de dode vrienden niet.

*Garz.* Wat snoden schelm heeft noch, na zo veel ongelocken,

Dat edel leven uyt uw trouwe borst getrocken?

Barbarisch nootlot, dat u hier zo wrevel toont,

Hoe is het mooglijk, dat gy deez' zelf hebt gehoont?

Ach!

Ach! waerden Vargas, die uw vyanden deed' beven ,  
 Gy sterft een Phenix, 'k hoop gy zult zo weêr herleven.  
 Maer zeg my, hoe dien helt geraekten aen zijn ent.

*Guar.* Wy zogten u mijn Heer, wanneer ons hier ontrent  
 Een troep gewapende quam schielijk overvallen.  
 Wy hebben ons verweert kloekhartig tegens allen.  
 Ik heb 'er veel vermoort; mijn Heer wel viermael meêr:  
 Dan 't was vergeefs voor ons, daer hielp geen tegenweêr,  
 Zy lieten ons voor doodt, en zijn toen voort geweken.

*Garz.* Dat gy in 't leven zijt, trouwlozen, is een teeken  
 Dat gy uw Heer niet hebt geholpen na uw pligt.  
 Ga heen, dat ik u noit weêr zie voor mijn gezigt;  
 Of anders, 'k sweer het u, ik zal 't uw doen beklagen.

*Guar.* En ik sweer wederom, dat al uw levens dagen  
 Gy, noch den Koning, my niet weder zien en zult.  
 Mijn Spaensche ziel en lijdt geen straffe zonder schult.  
 O neen! ik zal daerom aen yder laten blijken,  
 Dat ik mijn best doe om my zelf niet meêr te lijken.

*Guar. bin.*

*Garz.* Helaes! wert dus de deugt beloont?

Kan dit een Koning dan gedogen,  
 Dat een verrader hier zo god'loos voor zijn ogen  
 De vroomheit zelf belaegt, en hoont?

En werdt den hemel dan noch niet bewogen,  
 Om dees te straffen, daer

Hun boosheit, als den dag zo klaer,  
 Ten toon staet, die verwoet geen mensch op aerd' verschoont.

Wel aen, zo zal ik dan voor mijn  
 Zeer waerde, en trouwste van mijn vrienden,  
 Mijn pligt betonen, dat zijn ziel eens rust mag vinden,  
 Bevrijt van 's werrelts zorg en pijn.

Ik zal de Vorst zijn vleyers grijns af binden,

En tonen door de tijt,

Hoe dat verradery en nijt

De wrede beuls van drie onschuld'ge zielen zijn.

*binnen.  
 Pedro.*

*Pedro. Maria. Theodora, in ander gewaect.*

*Ped.* MEvrouw, zet u wat neêr, om meerder weg te spoeden.

*Mar.* Zeg Theodora, op dat niemant mocht vermoeden

Wie dat ik ben; men kon ons hier of daer bespiên.

Gy zult mijn vader zijn.

*Ped.*

Uw wil die zal geschiên.

*Mar.* Vergeet gy reets uw rol, hoe zoud' in 't end' dan wezen?

*Ped.* 'k Zal beter letten op mijn woorden, wilt niet vrezen. *zittende.*

*Julian. Fineo.*

**F**Ineo, quelt my niet door uwe redenstrijdt.

Zy is wel schoon, 't is waer; maer echter door de tijdt

Zo moet de liefde doch, na het genot, eens koelen.

't Gevoelen van iets zoets verliest men door 't gevoelen.

*Ped.* Och! Theodora!

*Mar.*

Wel, wat wil mijn vader?

*Ped.*

Ziet

Gy niet dat ons den Graef komt nad'ren, 'k bid u, vliet.

Zijn komst tuigt ons niet goets.

*Mar.*

Kan dit den hemel lijden?

*Ped.* Geen noot, schep moedt, dit kleet zal u genoeg bevrijden.

*Jul.* Raedt my niet meêr, uw raedt in alles my verveeldt.

Maer zeg my, zaegt gy oit wel een volmaekter beeldt?

Wat schoner morgenfondt, daer zulk een zon komt rijzen.

*Mar.* Alonzo, hadt ik macht, ik zou hem haest bewijzen

Wie dat ik ben.

*Fin.*

Zy is de schoonheit zelf, mijn Heer.

Maer waerom zegt gy dit?

*Jul.*

Om dat ik mijn begeêr

Door haer vernoegen wil.

*Fin.*

Gy zult uw grootsheit honen:

't Is maer een slechte maecht.

*Jul.*

Maer boven alle schonen

Lief-

Liefwaardig: liefde is blindt, en zoekt staeg lichtenis.

Zeg my, gy ouden, wie dees jonge schoonheit is.

*Ped.* Zy is mijn dochter, Heer. maer waerom dit te vragen?

*Iul.* Waerom, om datze my in alles kan behagen.

*Ped.* Kan zy behagen, zy behaeg haer man en hoof.

*Iul.* Hoe! is zy dan getrouwt?

*Ped.* Voor 't allerminst belooft.

*Iul.* Aen wie? met wat voor een?

*Ped.* Mijn Heer, met haer 's gelijken

Een wevers knecht.

*Iul.* Gaet die met zulk een Schone strijken,

Dat voeght niet, 't is te slecht; zy geef haer min aen my:

't Is beter zy mijn boel, als zy zijn vrouwe zy.

*Ped.* 't Doet niet; zijn min haer eert, daer d'uw haer zou onteeren.

*Iul.* Dat zy hoe 't wil, ik volg mijn lust, 't is mijn begeren.

Mijn Schone, komt, gy moet voor deez' tijd met my gaen.

*Mar.* Ik bid, verschoon my, Heer...

*Ped.* Daer komt uw bruijom aen.

*Iul.* Zo komt hy recht van pas, om tot getuig te strecken,

Hoe braef dat ik zijn hoof met horens zal bedecken.

*Louis.*

**W**At reën zijn dit, mijn Heer? of weet gy niet, dat dees  
Mijn bruit is, die voor u niet zijn kan?

*Mar.*

Ach! ik vrees!

*Iul.* En of ik 't wist, derft gy mijn voorneem hier beletten.

*Lou.* Mijn eêr en lijdt het niet; 'k zal my daer tegen zetten,

Zo lang ik adem heb.

*Fin.*

Het is Graef Julian,

Zie voor u wat gy doet.

*Lou.*

En ik een eerlijk man.

Al ben ik slecht van staet, ik zal geen oneêr lijden.

*Iul.* Hoe snode, spreekt gy noch? wilt gy mijn toorn niet mijden.

Daer, leer uw losse tong betomen.

*Hy geeft Louis een vuistslag.*

*Mar.*

Hemel, ach!

*Louis.* Nu proef, wat een gehoont en moedig hart vermag.*Iul.* Fineo, doodt den fiel, dat hy ons niet ontvliede.*Louis.* Geen woorden, maer het stael zal hier de macht gebieden.*Mar.* Helaes! is dit de vrugt van mijn gewenst verbondt.*Louis.* Gy wijkt, trouwlozen, sta.*Iul.*

Ay my, ik ben gewondt.

*Louis, Iulian, Fineo, zechtende binnen.**Mar.* Is in de werelt oit onlueckiger geboren?

Ik heb mijn hulp, mijn troost, mijn waerde Lief verloren.

Ach! Pedro, ach! wat raedt!

*Ped.*

Bedroef u niet te haest.

Zijn dapperheit is groot.

*Mar.*

Hoe is mijn hart verbaest.

Ik beef, gelijk het loof, door angst en vrees gedreven.

*Ped.* Schep moedt Mevrouw, daer komt u Lief, hy is in 't leven.*Louis.**Mar.* **D**En hemel zy gedankt dat ik u weêr mag zien.  
Hoe is 't geaen, mijn Heer?*Louis.*

Ik deed de schelmen vliên;

En Julian en was mijn handen niet ontkomen,

Ten waer ik van ter zy had van zijn volk vernomen,

Dat hem te hulpe quam op ons gemaect gerugt.

Doch meest was ik om u, mijn waerde ziel, bedugt;

Dies liet ik hun, en week daer achter d'eikebomen,

Om u mijn hulp te biên.

*Mar.*

Zijt dubbel welgekomen.

Maer hoe! gy zijt gequetst.

*Louis.*

Een weinig aen mijn arm,

Dan 'k voel noch kragt genoeg, dat ik mijn Lief bescharm.

Mijn hart, wy moeten ons terstont van hier begeven;

Want ik weet zeker, dat den Graef, door spijt gedreven,

Ons voort zal volgen doen; dies is het meer als tijt,

Dat

Dat wy vertrecken; op dat gy doch zeker zijt.

Alonzo zal u tot het naefte dorp geleiden,

Daer gy mijn komfte met uw beide zult verbeiden:

Wijl ik my by een troep verbannen Edelliên

Zal voegen, (die aen my het hoofdbevel aenbiên)

Om nevens hun door roof 't gebergt onvry te maken;

Op hoop van eens tot mijn gewenste wraek te raken:

En waer ik ben Mevrouw, zal ik u doen verftaen.

*Mar.* Neen edelmoedig Heer, 'k zal beter met u gaen;

My staet, in lief, en leet, een lot met u te wachten.

*Louis.* Hoe kan dat zijn, mijn hart? stelt dit uit uw gedachten.

*Mar.* Genoeg mijn Lief, wanneer een mannelijk gewaedt

Mijn lichaem dekt.

*Louis.* O meer als mannelijke daedt!

Kom zien wy dan, wat luk den hemel ons wil zenden.

*Mar.* Ik volg u: waer gy sterft, wil ik mijn leven enden. *Binnen.*

## VIERDE BEDRYF.

*Louis, Maria in manne kleeding, Leonardo, Valerio,  
en gevolg van ftruijkrovers.*

*Leon.* **B**eroemden Hopman, wy betrouwen u ons macht.

*Louis.* **M**ijn waerde vrinden, dien ik als mijn Broedren acht,

Ik, door een edle zugt van regte wraek gedreven,

Zal uw' befchermen, met mijn goet, en bloedt, en leven;

En moedig voorgaen daer de noot ons henen drijft.

*Val.* Van daeg is onze troep weêrom op nieuw geftijft

Met veertig koppen, al ftrijtbare en dapp're mannen.

*Leon.* Daer is geen Edelling, 't zy vlugtig of gebannen,

Of komt ons willig voort zijn hulp en dienft aenbiên,

Zo dat wy ons in 't kort als een kleen leger zien.

*Louis.* 't Gaet wel, elk hou maer moedt, om wacker op te paffen.

Daer kracht gebreekt, moet lift de vyanden verraffen.

Bezet de wegen wel, om op een overval



In noot verdacht te zijn. Men deelt zig overal,  
 In klene troepen, langs dees kreuple eikenbomen,  
 Om, als 't gevaer ons dreigt, elkaer ter hulp te komen.  
 De schiltwagt hou goe wagt, en zijne wapens klaer.

*Val.* 't Geschiedt zo na uw wil.

*Louis.*

Met wie komt Pedro daer?

*Val.* 't Is een gevangen man, na dat ik kan bespeuren.

*Louis.* „ O Hemel! 't is mijn vrindt, wat zal my noch gebeuren?

„ Hy kent my niet, ik veins, dat ik hem meê niet ken:

„ En hoor hem cerst, op dat ik meer verzekert ben.

*Pedro Alonzo, met gevolg, en Garzeran.*

*Louis.* **M**Yn Heer, dees Edelman verzogt u eens te spreken.  
 Hy zeg zijn wil vry uyt, en wat hem mag gebreken.

*Garz.* Mijn Heer, met uw verlof, gy ziet hier voor u staen

Een ongeluckige, die niet en heeft misdaen,

Als dat hy al te trouw zijn vrient zijn dienst betoonde.

In 't kort, gy ziet aen my een balling, een gehoonde,

Die maer, ter nauwer noot, een ongeregte straf

Ontkomen is, een die zig herwaerts aen begaf,

Om in uw dienst zijn heil en wrack gelijk te vinden.

Behaegt het u, mijn moet derst alles onderwinden.

*Louis.* Uw edelmoedigheid verpligt ons, 'k houde u voor

Een vrindt, en help uw wrack bevordren na behoor;

Dies meldt ons vry uw hart, en rampen die u drucken.

*Garz.* Ik dank u moedig Heer, zo 'k al mijn ongelucken

U hier verhalen zou, den dag viel my te kort;

Zoo heeft my 't wreedt geval met droefheit overstort.

Ik ben, die onlangs noch, ten dienst der Kastiljanen,

Als Opperhoofd gebodt al d'Arragonse vanen;

En met een woort, op dat ik hier geen tijt verlies,

Ik ben Don Garzeran, de vrindt van Don Louis,

Die door d'ondankbaerheit ellendig quam te sneven.

*Louis.* Hou op, 't is my genoeg. „ 'k Zal my te kennen geven.

„ Neen,

„Neen, beter noch gewagt, tot ik meêr uitkomt zie.  
Was dees Louis dan niet de zoon van Vargas, die  
Het grijze hoofd moest voor den scherprechter buigen?

*Garz.* Ja, 't was de zelfde, Heer.

*Louis.* Den hemel kan getuigen

Wat van de waerheyt is: maer na de faem ons meldt,  
De nijdt was d'oorzaak dat hy sturf, die braven heldt.

*Garz.* Dat hy onschuldig leedt, daer wil ik wel op sterven.

*Louis.* Wel, nu gy, in dees noot, u trouwe vrindt moet derven,

Zie hier een andre, daer (in spijt van 't wreedt geval)  
Uw voor'ge vrindt op nieuw, weêr in herleven zal.

*Garz.* Ik quam op deze hoop aen u mijn dienst aanbieden.

*Louis.* Wat mooglijk is, zal tot uw hulp en dienst geschieden.

*Garz.* Zijt duizentwerf bedankt voor d'eer die gy my toont.

Graef Julian, die my vervolgt en heeft gehoont,  
Houdt zig niet ver van hier, die wensten ik t'ondecken;  
Dies zal ik, met uw wil, voor korte tijt vertrecken.

Een jonge schoonheyt, daer hy, wat hem lust, in vindt,  
En die niet, als 't behoort, van hem en wert bemindt,  
Die heeft mijn ziel, door 't oogh, in hare min ontfteken,  
Die zal ik roven, om my aen den schelm te wreken.

Ik hoop hem, eer hy 't denkt, een voordeel af te zien.

*Louis.* Gae heen, ik wensch uw 't luk in al uw voorneem dien.

*Garz.* Ik, dat uw vroomheyt noyt geen tegenspoet bejegen. *Gar. bin.*

*Louis.* Nu mannen, elk bezet zijn post, en wacht de zegen

Des hemels. Middernagt vergadren wy weêr by  
Dit eikenbos, daer ik ons veilig houde, en vry

Van overval. Men pas wel op mijn last te letten.

*Leon.* Heer Hopman, uw geboôn die strekken ons voor wetten.

*Leonardo, Valerio, en gevolg van Rovens, binnen.*

*Louis.* Hoe vindt gy u, mijn Lief, zeg, schone roofster van

Mijn vryheyt, en mijn hart, en wat men roven kan

Door 't lieflijk gelonk van twee aentreckende oogen,

Daer al, wat in my is, tot liefd' door wert bewogen.

*Mar.* 'k Ben wel, mijn Lief, ik vrees noyt rampen, smart, noch pijn:  
Wanneer mijn hart by 't uw, uw hart by 't mijn mach zijn,  
Zo is mijn ziel vernoegt, my kan geen onheil troffen.

*Louis.* Hoe kan ik, waerdste Vrouw, u na waerdy verheffen,  
Wien aen een armen en verdrukten Edelman,  
Een balling, alles geeft wat liefde geven kan.

*Mar.* Mijn Lief, ik ben noch meer verplicht aen u te geven.

*Louis.* Och! zag ik eens een ent van dit ellendig leven,  
Daer gy, om mijnen 't wil, zo veel verdriet in lijdt.

*Mar.* 'k Hoop op den hemel, en 't veranderen van de tijdt.

*Leonardo, Valerio, en gevolgh van Rovers, brengende een  
Deurwaerder van 't Hof gewangen.*

*Deur.* **Z**oyt de menschlijkheyt uw zinnen heeft gedreven,  
Zo neem mijn goet vry; maer ik bid' u, laet my 't leven,  
Mijn Heren, wreetheit is geen vroomheit.

*Val.*

Swijg strax, of...

*Louis.* Hou stant, wie zijt gy?

*Deur.*

Een Deurwaerder van het Hof.

*Louis.* Wat heeft men daer al nieuws?

*Deur.*

Men weet 'er veel te spreken

Van eenen Wever, die rond-om de vrye streken

Van 't lant onveilig maekt, door rovery, en moordt.

*Louis.* Wat zeit men doch van hem?

*Deur.*

Nadat ik heb gehoort,

Geen groter schelm was in Kastiljen oyt geboren.

*Leon.* Zijn tong ontsteekt het vier daer in hy zelf zal smoren.

*Louis.* 't Is vreemt dan dat 't Geregt niet meerder op hem past.

*Deur.* Die doen hun best, daer staen twe duizent kronen vast,

Voor die hem, levendig, of doodt, brengt in haer handen.

*Louis.* 't Is vrugteloos voor hun, hy is al uyt dees Landen

Geweken, tot den Moor in Andaluzien, daer

Hy veilig wezen kan. Maer gy, zegt my nu, waer

Uw reis na toe leit?

*Deur.*

*Deur.* Om hier heimlijk op te zoeken

Don Garzeran, die zich nu houdt in deze hoeken.

Graef Julian gaf my dees last, 't is zijn begeer.

*Louis.* Wat gelden draegt gy meê?

*Deur.* Zeer weinige, mijn Heer.

*Louis.* Wel valt 'er dan niet meer te schrapen, of te steelen?

*Deur.* O neen, ons ampt wert nu te slegt in alle deelen:

Want het bedorven Hof kieft al te veel een zy;

Wat arm is staet te regt, de rijken raken vry;

De gierigheid, en niet de deugt, houdt hun van zonden;

Daer d'armen vaek, uyt noot, hun zelve in bevonden:

Een rijke, schoon gehoont, trekt niet in regt, om 't gelt

Te sparen van 't geding. 't Werdt dus, dan zo gestelt,

't Verdrag is onderling, of op goê mannen zeggen.

Men ziet het vonnis noyt schier ter uytvoering leggen.

*Louis.* Genoeg daer van. Nu voort, de beurs, verberg ons niet,

Of 't kost uw leven.

*Deur.* Dit is 't alles dat gy ziet.

*Val.* Kom nu de mantel, en het wambuis.

*Deur.* Och! zeer garen.

*Val.* En dan, het leven.

*Deur.* Ach genae!

*Louis.* Men wil hem sparen.

*Val.* Hy is laetst d'oorzaak van mijn ongeluk geweest,

Dat ik gevangen wierdt.

*Louis.* Hy heeft in 't minst noch meest

Te meer aen u misdaen, zijn regt ampt bragt het mede;

Uw straf was regt, gy wilt hem straffen zonder reden.

Is 't niet genoeg, dat hy een Hofs Deurwaerder is?

Hy volgde zijnen pligt. 'k Geef hem vergiffenis.

Daer misdaet is, hoordt straf: gy, wilt vry henen rijden.

*Val.* Mijn Heer, laet ik hem dan voor 't minst een oor affnyden.

*Louis.* Neen, niet een hair; ik wil dat men hem nu verschoon,

En elk in groter zaek zijn moedigheid betoon.

Gy, volg uw wegh, en wilt het Hof te kennen geven,  
 Dat gy den Wever zaegt, die zulk een web zal weven  
 Op 't yfse wreek-getouw, dat zelfs de vlugge tijt  
 Met kragt verduren zal, in 't aenzien van de nijt.

*Deur.* Mijn Heer, vergeef my, zo...

*Louis.*

Vertrekt, en spoeid' uw gangen.

*Deur.* Ik zal. ,, Maer hoop u haest door list in 't net te vangen. *Deur. bin.*

*Ped.* 't Is schaedlijk Heer, dat hy u zo te kennen raekt.

*Louis.* Geen noot; 'k heb my bekent, en niet bekent gemaekt.

Maer staken wy dees reën, en volg my met uw allen.

Wy zullen deze nacht het huis noch overvallen

Daer Garzeran, vol moet, zich flus na toebegaf.

Zo krijgt den schelmsen Graef zijn welverdicnde straf.

Maer wat gezang klinkt ons dus onverwagt in d'oren?

*Ped.* Het schijnt een reiziger, die zijne vreugt laet horen.

*Leon.* Gelieft mijn Heer, dat wy hem halen?

*Louis.*

Duik hier neer.

*Ped.* De wegh leit hier verby.

*Louis.*

Pas wel op uw geweer.

*Zy verbergen hun achter 't geboomt.*

*Guarin in Boere kleren al zingende uit.*

**W** At is het boere leven

Gerust, en stil, en vry,

By die zig gaen begeven

In hooffche slaverny?

Dat ziet men best aen my.

't Hof gaf my niet als zorgen

Van d'avondt tot den morgen.

'k Leef nu op 't lant met lust,

Van d'onrust noit ontruff.

*Leon.* Hou stant, waer heen? van waer? wie zijt gy?

*Guar.*

Van mijn dagen

En hoorde ik oit, zo kort, zo scharp, en bondigh vragen.

Tot

Tot antwoordt dan, op 't eerst, ik sta gelijk een speer ;  
Op 't tweede, 'k weet het niet; op 't derde, niet heel veer  
Van 't dorp, 't laetst kunje zien, een gek in boere kleren.

*Leon.* Doortrapte schalk, men zal u dit gesnap verleren.

*Louis.* „ Het is Guarin, wat komt my niet in 't endt te voor !

*Leon.* 't Za voort, waer is de beurs ?

*Guar.* Z'is leeg ; want ik verloor

Te nacht al wat ik hadt, met troeven by de boeren.

'k Ben hongrig, kael, en luy.

*Leon.* Men zal uw tong strax snoeren.

Schudt uit de zacken, voort.

*Guar.* Zie daer, daer is het al ,

Twee dobbelstenen, met een kaertspel, noch een bal ,  
Een mes, wat soutevis, om op den dronk te komen.

*Leon.* Nu wacker, d'andre zak, en zonder lang te dromen.

*Guar.* Dat is mijn moddetje, ik heb niet meer, geloof . . .

*Louis.* Zeg sijnman, zag men u noch onlangs niet ten Hoof ?

*Guar.* Ja Heer, maer 'k zal die dienst mijn dagen wel beklagen.

*Louis.* Waerom ?

*Guar.* 'k Hadt weinigh gelt, en eten, en veel slagen.

*Louis.* Wie was uw Heer ?

*Guar.* Mijn Heer . . „ Het heugt my noch van lef,

„ Toen my die nagtgeest zo bestormen quam ; 't is best

„ Dat ik dien toon verstel, hy mogt hier weêr oprijzen.

„ Quaet spreken staet te duur, ik wil hem liever prijzen.

*Louis.* Wat revelt gy ?

*Guar.* 't Was Don Louis de Vargas, Heer,

De zoon van Don Beltran, een helt vol roem en eer.

*Louis.* Wel waerom hebt gy uw uit zijnen dienst gegeven ?

*Guar.* Zijn doot die scheiden ons.

*Louis.* Waer liet hy doch het leven ?

*Guar.* Aen mijne zijde Heer, ontrent de middernacht,

By 't west endt van Madrid', daer wiert hy omgebracht

En deerlijk vermoort, beklagt van oude en jongen ,

Van arrem en van rijk.

*Louis.* En gy zijt het ontsprongen!

*Guar.* Ja, na dat ik 'er zoo een twintig hadt gedoodt,

De rest de vlugt nam . . .

*Louis.* 'k Hoor, u dapperheit is groot.

*Guar.* Dat 's d'oorzaak dat ik nu ten Hoof niet kan verkeeren.

*Louis.* Maer zeg, zijn in uw dorp geen rijke en edle Heeren?

*Guar.* Men noemtze Heeren, ofze rijk zijn, weet ik niet.

'k Loof adelijk, maer kael, gelijk men veeltijts ziet.

Een edle Juffer, schoon en waerdigh te beminnen,

Trekt hier een grote sleep van hooffe losse zinnen.

*Louis.* Is zy gehuwt?

*Guar.* Neen Heer, men zeit zy is noch maegt;

Voor my ik twijffel wat, dan 'k heb het noit gevraegt.

*Louis.* Haer naem?

*Guar.* Na dat ik hoor, men noemtze daer Clorinde.

*Valer.* Een welgelegen buit, om onze lust te vinden.

*Louis.* Waer woont zy?

*Guar.* In dat huis, by 't gintze klavervelt.

*Louis.* Is zy alleen?

*Guar.* Neen, met een dienstmaegt maer verzelt.

*Louis.* 't Za mannen, houdt u reedt, wy zullen derwaerts trecken.

*Valer.* Heer Hopman, deze boer kan ons tot leitsman strecken.

*Louis.* Zo doet hy.

*Valer.* Gast, dat baet u 't leven in dit stuk.

*Guar.* Dat d'een zijn onluk is, is d'ander zijn geluk.

*binnen.*

*Lizandra. Rosella, in lantkleding.*

't **G**Edult ontbreekt my, 'k weet het langer niet te stellen.

*Roz.* Ten is niet vreemt Mevrouw, dat gy uw zelf gaet quellen;

Gy hebt daer reden toe, rechtvaardigh is uw klagt.

*Liz.* Zo ras verandert! ach! wie hadt dit oit gedagt!

Eerst zo veel hoop van liefde en dienst aen my te tonen,

En nu afkerigh, met veel smaect mijn liefd' te honen;

't Is

't Is onverdraegelijk, ontrouwe Graef! wat pijn  
 Gevoel ik, kan een man zo wispelturigh zijn?  
 'k Vervlock haer dan met recht die op hun trouw betrouwen.

*Garzeran.*

*Liz.* **Z** Al ik mijn Engellin in 't laetst noch eens aenschouwen?  
 't Is Garzeran, ik veins.

*Garz.* Geeft deze droeve dagh,  
 Op 't scheiden, noch 't geluk, dat ik u spreken magh,  
 Zo vrees ik voor geen doot.

*Liz.* Wie komt ons hier dus storen?

*Garz.* Een die zijn vryheit door uw ogen heeft verloren,  
 En nu 't beginfel van zijn luk, of ongeval,  
 Uw schoonheidt offren komt.

*Liz.* Niet hoger Heer; ik zal

U in het kort de stant van mijne staet verklaren:  
 Uw liefde is veel te stout; 'k bidt wilt die laten varen:  
 Want die geen weêrliefd' heeft te wachten, en de haet  
 Niet acht; is zinneloos, en doet zich zelve quaet.

*Garz.* Men noemt het dulheidt, maer hy kan niet veel beminnen,  
 Die by het minnen vrees.

*Liz.* De min geeft ydle zinnen.

*Garz.* Van mijn oprechte liefde...

*Roz.* Ik hoor gerucht, Mevrouw.

*Liz.* Indien 't den Graef is, zal hy twijflen aen mijn trouw.

Vertrek mijn Heer, pas op mijn eer, en op uw leven.

Versteek u...

*Garz.* Neen! mijn moedt...

*Liz.* Wilt my niet tegenstreven.

Ik bidd' u, haest u doch.

*Garz.* Wreet nootlot, dat my port

Mijn lijf te bergen, daer gy mijn geluk verkort.

*Hy versteekt hem.*

*Louis.*



*Louis. Leonardo. Valerio, en gewolgh, alle vermoemt.*

*Liz.* **H**Elas! onluckige.

*Leon.* Wilt uwe stem bedwingen.

*Liz.* Ach! ach!

*Leon.* Swijg, of dees kling zal door uw boezem dringen.

*Liz.* Wat zoekt gy?

*Leon.* Zeg, zijt gy Klorinde niet?

*Liz.* O ja,

Die ben ik, tot mijn ramp.

*Leon.* Geef dan uw sleutels, 't za,

Waer is uw gelt? wat hebt gy ons tot buit te geven?

*Liz.* Rozella geeftze hun.

*Leon.* Voort, of het kost u 't leven.

*Lou.* „ Wat zien mijn ogen? och! hoe sweemt dit aengezicht

„ Na mijne zuster, die 'k beroofde van het licht,

„ Hoe voel ik my ontroert, al wat ik vind in deze,

„ Was in Lizandra ook. neen! neen! het kan niet wezen.

„ Zy heeft voor lang de doodt een bleke buit verstrekt;

„ Mijn dulheit heeft my met dat zuiver bloet bevekt.

„ Nu komt den hemel, tot mijn straf, my haer dus tonen.

„ O knagent naberouw! hoe kunt gy misdact lonen.

*Val.* Daer is het gelt en de juwelen.

*Lou.* Men bewaer

Het t'samen.

*Val.* Wel, mijn Heer.

*Roz.* 't Valt zeker hart en swaer,

Zo onverwacht ons goet te roven.

*Lou.* Dat zy beiden

Ons nu voort volgen, daer wy haer na toe geleiden.

*Garzeran.*

**E**Erloze dieven, hoe! breekt gy hier dus 't gezag?  
Zo zie dan eerst met my uw laetste levens dag;

Mijn moet en dult dit niet.

*Val.*

Gy zult ons kragt beproeven.

*Leon.* Men houw den schelm ter neêr.

*Louis.*

Zagt mannen, wilt dog toeven,

Bedwingt uw stael; zijt gy 't niet Garzeran?

*Gar.*

Ik ben 't.

*Louis.* Zo wil ik dat gy nu mijn trouwe vrintſchap kent;

De handt, die 'k u als vrindt eens gaf, zal u noyt honen.

*Gar.* Wie komt zig hier aen my dus edelmoedig tonen?

*Louis.* Kent gy my niet?

*Garz.*

O ja, Heer Pedro, 't edel bloet,

Vergeet geen vrindt, die hem eens regte vrintſchap doet.

Mijn leven is voor u.

*Louis.*

Ik wil u woort betrouwen.

*Vijft zijn volk te vertrekken, ſpreekt met Garzeran ter zyde.*

Maer zeg, was deze Vrouw, ſchoon boven andre Vrouwen,

Dan d'oorzaak van u liefde, en 't lyden dat gy leedt?

*Garz.* Zy is het die mijn ziel in minne ontſtak.

*Louis.*

Zo weet

Dan dat den ſchelmsen Graef u tragt te doen ontzielen;

Want veel verſpieders, dien in onze handen vielen,

Verklaerden zulx, dies moet gy op uw hoede zijn.

Klorinde kan u nu genezen van uw pijn,

Vervoert haer wegh met ons, 't geluk geeftz' in uw armen.

Wy zullen u en haer wel voor den Graef beſcharmen;

En al de werelt die na uw bederven ſtaen.

*Garz.* Uw raet gevalt my. Wil zy willig met ons gaen

Ik vinde een luckig lot. Haer luſten zijn mijn luſten,

Zy is mijn noortſtar, dien ik volge zonder ruſten.

*Louis.* Mint zy u dan?

*Garz.*

Indien zy mijn genegentheit

Beloonde, zugte ik niet.

*Louis.*

Heeft zy uw luſt ontzeit,

Men zoekze door geweld, en ſtraf haer ſtraffigheden.

De kragt verkrijg dan dat men weigert aen gebeden.  
Stelt haer uw voorneem voor.

*Garz.* Voogdesse van mijn hart,  
Zo in mijn liefde nu mistrouw gevonden wert,  
Vergeef my Schone, 'k zoek uw afkeer te verwinnen:  
Dies zult gy met my gaen.

*Liz.* Wat zegt gy?

*Garz.* Dat mijn zinnen  
Vol wanhoop zijn, ik sterf, zo ik u niet verpligt.  
Verwonder u dan niet, dat ik mijn wil verrigt,  
Om, in mijn liefd' vernoegt, te leven zonder treuren.

*Liz.* Gy zult mijn lighaem eêr aen duizent stucken scheuren,  
Voor ik my overgeef.

*Garz.* 't Moet zijn, verlaet dees trots.

*Liz.* Zijt gy een Edelman? uyt welk een harde rots  
Is dan uw hart gesneên, wat dier en zal niet swigten  
Voor zijne wederga, die hy zoekt te verpligten?  
Wat overwinning heeft een onregtvaerde min?  
Een lighaem zonder lust, berooft van ziel, en zin.  
Dies zo gy adlijk zijt, gelijk als ik vertrouden,  
Volg u doorlugtig bloet, laet my mijn eer behouden.  
Geen eere-loze daet beplek u, my ten schandt;  
Ik bid u.

*Garz.* Vrugteloos is al uw tegenstant.  
Een dogter van u staet en liet zig noyt verdrieten  
Een braven Edelman tot minnaer te genieten.

*Liz.* En in geval mijn kleet uw nu bedriegen kan,  
Dat ik in Adeldom u evenaer; zal dan  
Barmhartigheyt zo ver uw ziel bewegen kunnen,  
Dat gy een weynig tijts my zult gehoor vergonnen?  
Op dat ik u verhael mijn lijden zonder schult;  
Wie dat ik was, en ben?

*Garz.* Ik hoor u met gedult.

*Louis.* Mijn ziel die worstelt met vermoedende gedagten.

Nu spreek, wy luyftren toe.

*Liz.* Ik hoop dat uw mijn klagten

Bewegen zullen; zijn uw harten niet van stael,  
 Gy zult mijn ongeluk beweenen. Deze mael  
 Is 't eerste niet voor my, dat droevige ongelucken  
 My tot verwisseling van mijne staet verrucken;  
 En met een woort, als ik mijn naem noem, weet gy 't al.  
 Ik ben Lizandera de Vargas, door 't geval  
 Gessingert als gy ziet, diens Huys, eêr hoog gerezen,  
 Zo schielijk nederviel. Het zal niet nodig wezen  
 Dat ik d'onnoosle doot mijn's Vaders, en de smaet  
 Mijn Broeder aengedaen, door 't opgetigt verract,  
 Uw weêr vernieuw, hoe hy, ontzinnig door zijn lyden,  
 My het vergif gaf, om mijn eere te bevryden;  
 Die in Kastiljen leeft is zulk genoeg bekend.  
 Ik zal uw maer alleen mijn overige ellent  
 Verhalen, daer mijn hart en tong schijnt voor te schromen.  
 Na dat ik nu een wijl dien drank hadt ingenomen  
 Op Broeders strengen wil, en hy my liet voor doot,  
 Vermits een vaste slaep mijn wenende ogen sloot,  
 Ontwaekten ik, en zag Graef Julian, voor 't sponde  
 Van mijne ledekant, daer ik, van hem gevonde  
 In dezen droeven stant, beweent wiert en beklaegt.  
 Nau quam ik tot my zelf, of, met verwondring, vraegt  
 Hy d'oorzaak van mijn ramp, ik zeg't, hy schijnt verwoeder  
 Te werden, en vervloekt de wreetheyt van mijn Broeder.  
 Vertrouft my vorder, met verzeekring van zijn trouw  
 Voor eeuwig. Ach! wat zal een tedre en swacke vrouw!  
 Ik liet my tot zijn lust, na zijne wil, bekoren;  
 En heb mijn waerdste schat, mijn eere, zoo verloren.  
 Wat doet het wreet geval in onluk niet geschiên!  
 Het was onmogelijk voor my zijn magt t'ontvliên,  
 Veel min te wederstaen. 'k Vond my in duyzent pynen;  
 Mijn weygren, dagt ik, zal zijn liefde doen verdwynen,

En ligt verandren in een zocneloze haer.

Mijn zinnen waeren toen ten ende van hun raedt.

Behalven dat ik toen van yder was begeven :

Dies deê de noot my, die 'k moest haten al mijn leven ,

Beminnen tegen dank ; mijn wil die stondt bepaelt :

Zijn magt heeft van mijn ziel, en eêr gezegepraelt.

En op dat hy my vry en veylig mogt genieten ,

Zo heeft hy deze plaets, daer ik mijn hartverdrieten

Nog dagelijx beweên, tot mijn verblijf gekeurt.

Daer ik, in dit gewaet, vol smart, en afgetreurt ,

Voor yder onbekent, in droef heyt zo moet leven.

't Is waer, hy had my wel zijn trouwbeloft gegeven ;

Maer die beloften zijn tot nog toe niet voldaan.

Nu hebt gy in het kort mijn levensloop verstaen ;

Mijn bloet, mijn staet, en al de rampen die my drucken.

Kan nu barmhartigheyt uw ziel hier door verrucken

Tot medelyden ? toon dan dat gy menschen zijt :

Of doot my zo gy wilt, de doot, in deze tijt ,

Die strekt my tot een rust en een gewenste haven ;

Zo wert mijn lighaem en mijn onluk t'zaem begraven.

*Louis.* Gy zijt Lizandra !

*Liz.* Zulx mijn ramp te kennen geeft.

*Garz.* Wie heeft zo wonderlijk een voorval oyt beleeft ?

Die ik, door listigheid, eer van de doot behoeden ,

Toen ik haer Broeder zag om d'eer zo vinnig woden ,

Die ik beminde, voor dat ik haer hadt gezien ,

Bemin ik onbekent, wat kan 'er niet geschiên !

*Louis.* De Graef die heeft uw eer, en liefde dan genoten ?

*Liz.* Uyt ongeval, niet uyt ligtvaardigheyt gesproten.

*Louis.* „ Hoe snoodt bejegent my 't veranderlijk geval.

„ Waer dat ik ga of sta, 't vervolgt my overal.

„ Wil ik dat geile bloet uyt haere boezem tappen ?

„ Om over mijne schande en onluk heen te stappen.

„ O neen ! 't zal beter zijn, dat ik, in plaets van straf,

„Haer eer herstel, en daer met moedt nu raedt toe schaf.  
 Heer Garzeran, door noot geparft, wilt my vergeven,  
 Moet ik Lizandras eer beschutten met mijn leven.

*Liz.* Dank zy u edel Heer, den hemel loon uw deugt.

*Garz.* Heer Pedro, zijt geruft, uw voorneem geeft my vreugt.  
 Mijn leven is voor haer; want ik ben door haer vader  
 En broeder heel verpligt.

*Louis.* „Ik, tot mijn leet, noch nader.

*Garz.* De vrintfchap, dien ik eer van haer geslagt genoot,  
 Die bindt my eeuwiglijk, daer mijne liefde, hoe groot,  
 Altijt voor wijken moet; ik zal die wet noit breken,  
 Maer liever sterven.

*Louis.* Heer, dit is een oprecht teken

Van ware vrintfchap, dat ik niet vergeten zal.

Lizandra, al uw ramp, en droevigh ongeval

Heeft mijn gemoet geraekt, en tot de ziel bewogen.

’k Zal uw bescharmer zijn, dies wilt u tranen drogen.

Denk, dat uw bloet, mijn bloet, op ’t hoogst getroffen heeft.

Gy zult my kennen als de tijt mijn wraek eens geeft.

Ik bidt, betoon u in uw leet zo lang geduldigh.

*Liz.* Ik ben mijn leven, Heer, aen uwe vroomheit schuldigh.

Om u verwin ik al mijn droefheit en beswaer. *Louis aen Garz. ter zijde.*

*Louis.* „Niet raedtzaem dat ik haer mijn voorneem openbaer.

„Want schoon de Graef haer hoont, zy zal hem echter minnen.

„Die mint, houdt niets geheim, behalven dat de zinnen

„Van eene Vrouw zo ligt omkeren als de windt,

„Daer men niet minder als stantvastigheit by vindt.

„Dat dan de list haer nu tot heil strek door mijn swijgen.

Lizandera, ik zoek genade te verkrijgen

Van zijne Majesteit, voor dat ik heb misdaen

Door dit zo schand’lijk ampt, dies wenschte ik, dat gy aen

Den Graef verzocht, nu gy zijn hart tot liefd’ kunt trecken,

Dat hy my by de Vorst wil tot een voorspraek strecken:

Ook dat gy weten laet, wanneer hy by u is;

Op dat ik zelf aen hem dan die vergiffenis  
Verzoeken magh. Gy zijt zijn eenig welbehagen.  
Ik heb uw schoonheit na behoer ontzagh gedragen ;  
Dies hoop ik dat hem dit verpligten zal.

*Liz.* Mijn Heer,  
Een al te kleinen dienst voor zo veel gunst en eer'.  
Maer zeg, waer laet ik u dit weten ?

*Louis.* Hier op deze  
Twee dubb'le kruisweg, daer wy noit verrassing vrezen,  
Zal men my zoeken, en, tot een getrouwe bleyk,  
Kan uwe bode aen die verdorde en ouden eyk  
Een hantschoen hangen, op welk teken ik zal komen.

*Liz.* 't Zal na u wil geschiên.

*Lou.* Dat men al het genomen  
Met de juweelen van Mevrouw, voort wedergeef.

*Val.* Heer Hopman, daer is 't al.

*Liz.* Ik zal, zo lang ik leef,  
O edelmoedig Heer ! aen uwe goetheit denken.

*Lou.* Gaet nu gerust weêr heên, mijn volk zal u noit krenken.  
'k Blijf in ootmoedigheid uw dienaer van nu aen ;  
Die, door uw voorpraek, hoop in beter stant te staen.  
Mevrouw vaerwel, na wensch.

*Liz.* Den hemel spaer uw leven  
Heer Garzeran, wilt my mijn straffigheid vergeven.  
Mijn ramp toont, dat ik uw meesters niet zijn en ken ;  
Dies zijt genoegt dat ik uw dienaresse ben,  
Die wenscht dat gy met vreugt uw oogwit moogt beogen.

*Garz.* Mevrouw, het wankel luk dat menig heeft bedrogen,  
Hadt noit de magt, dat het de schult in mijn gemoet  
Uitwissen kon, die my verpligt houdt aen uw bloet.

*Liz.* Den hemel loon uw deugt. *Lizandra en Theodora binnen.*

*Louis.* Wilt gy die schult betalen,  
En zoekt gy's vyants magt niet op den hals te halen,  
Zo vlugt voor het gevaer, en geef u aen mijn zy ;

Daer

Daer gy mijn bende moogt gebieden neven my.

*Garz.* Nu mijn verbrande min geen weêrmin heeft te wagten ,  
Zoek ik mijn heil door u.

*Lou.* Ik zal mijn pligt betragten.

En zo oit iemant van mijn vroomheit hier iets zag ,

Hoop ik, in korte tijt, ja noch van dezen dag ,

U mijne vrintfchap, door een klaer bewijs, te tonen.

*Garz.* Mijn lijf is tot uw dienst voor alle die u honen.

*binnen.*

## V Y F D E B E D R Y F.

*Louis. Maria in manne kleding.*

Zyt gy vermoeit, mijn Lief?

*Mar.* Neen Heer, in 't minste niet

Als ik magh by u zijn, kan moeite, noch verdriet ,

Noch eenig ongemak my deren of vervelen ,

Wy zullen zoet en zuer in alles t'zamen delen.

*Lou.* O roem der vrouwen ! die my langs hoe meer verplicht ,

Dat ik mijn ogen, in uw lieflijk gezigt ,

Doch spiegel, tot de slaep my in u schoot doe rusten.

*Mar.* Zit neêr mijn Lief, en volg al wat uw hart mag lusten.

*Deurwaerder, met gevolg van Soldaten.*

NU is het tijt om hem te vangen, volg my zagt.

Zy zijn maer met hun tweeën ; hy is in onze magt ,

Behalven dat hy rust. dees uur dient waergenomen ,

Eer hem zijn volk, hier uit het bosch, ter hulpe komen.

Elk pas op zijn geweer.

*Mar.* 'k Hoor onraet Lief, sta op ;

En berg uw lijf.

*Lou.* Wie daer ?

*Deurw.* Men vat hem by de kop ;

Of doodt hem, wil hy zig niet voort gevangen geven.

*Lou.* Noch zo niet, schelmen, daer . . .

*Mar.*



*Mar.*

Den hemel spaer zijn leven.

*Lou.* Het zal hem rouwen die den Wever dus genaekt. *vechtende bin.**Julian. Fineo ; in lantkleding en vermomt.**Fin.* 'S't dan onmoog'lijk Heer, dat u de vreucht eens rackt?*Iul.* Mijn droefheit is te groot.*Fin.*

Wilt die doch laten varen.

*Iul.* 'k Hadt vreuchde, quam mijn pijn tot stilstant, en bedaren.*Fin.* Geliefdt mijn Heer, dat zaag of spel uw oren streelt.*Iul.* O neen! Fineo, neen! de vreuchde my verveelt,Ten zy ik eerst die vreucht mach na mijn wensch genieten,  
Daer hart en ziel na haekt.*Fin.*

Zo zal u niet verdrieten,

Dat vrouw Klorinde voor u tot gezelschap kom.

*Iul.* Finco noem haer niet, blijf liever altyt stom,

Zo gy mijn gunsten niet voor eeuwig wilt verliezen.

'k Verkoos haer eêr, maer ach! ik doolden in 't verkiezen;

Want Theodora, die mijn hart geheel beheert,

Heeft al de schoonheit die Klorinde noch ontbeert;

Om haer liet ik de Stat, zy houdt mijn ziel in banden.

*Fin.* De Moren, zo men zeit, die trachten hier te landen.

't Is nodig dat mijn Heer den Koning vinden gaet.

*Iul.* De minnepijl my meer doet zorgen, als den Staet.*Deurwaerder roept van binnen.*

Voort na dees lufthof toe.

*Iul.*

Wat willen dees geruchten?

*Deurw.* Bezet het hier rondtom.*Louis met zijn degen, die gebroken is.*

Waer zal ik henen vluchten?

Ik vind mijn tegenstant om niet, en vruchteloos.

O wankel luk! uw gunst die duert maer voor een poos.

Zy houden my bezet, mijn stael kon niet meer baten.

O hemel! wilt gy dan voor eeuwig my dus haten?

*Hy spreekt Julian aen.*

Indien een vremde u tot medogen brengen kan,  
Of zo barmhartigheid, tot een verloren man,  
U immermeer bewoog, door edel bloet gedreven;  
Zo bid ik Heer, wees nu beschermer van mijn leven;  
Helpt een ellendige.

*Jul.* Wie zijt gy?

*Lou.* Heer, ik ben

Een ongeluckige, die naeuw my zelve ken.

Vervolgt, zoek ik aen u mijn heil.

*Jul.* Wel treedt daer binnen.

*Lou.* 'k Vertrouw my op uw woort.

*Deurwaerder en gevolg met Maria gebonden.*

Wat zullen wy beginnen?

'k Geloof dat d'aerdt hem heeft verswolgen, of hy is

Hier in dit lufthof, volg.

*Jul.* Hou, toef; want gy hebt mis.

*Deurw.* Wie's dit?

*Fin.* Graef Julian.

*Lou.* Ik ben op nieuw verloren.

Is wel onluckiger ter werrelt oit geboren?

Ik gaf, onwetende, my in mijn vyants macht.

*Jul.* Zijt gy 't Deurwaerder?

*Deurw.* Ja, genadig Heer, ik dacht

Den Wever met dit volk in mijn geweld te krijgen;

En hoop' het noch, wil men zijn schuilplaets niet verfwijgen.

'k Heb Theodora hier gevangen, als gy ziet;

Hy kan niet verre zijn.

*Jul.* Waer is zy? 'k zie haer niet.

*Deurw.* Het manlijk kleedt houdt haer voor uw gezicht verborgen.

Ziet nader, Heer.

*Jul.* „O min! wat doet gy my al zorgen,

„Ik voel uw felle brant door al mijn ad'ren slaen.

„Maer 'k moet mijn ad'lijk woort nu houden, dat ik aen  
 „Den Wever gaf, te meer, nu ik haer heb gekregen,  
 „Mijn haet vergeet de straf, mijn liefde volgt haer zegen.  
 Hy is hier niet geweest, men volg zijn stappen na;  
 'k Zal Theodora hier terwyl bewaren; ga,  
 Verzuim geen tijt.

*Deurw.*

Wy gaen.

*Deurw. en gevolg binnens.*

*Inl.*

Kom nadert, wil niet schrikken,

Mijn Theodora, laet my deze wrede strikken  
 Ontbinden, wijl ik zelf doch u gevangen blijf. . .

*Louis.* „Minnijdig, wapenloos, en in gevaer van 't lijf;  
 „Wat staet my nu te doen? hy heeft dus edelmoedig  
 „Mijn lijf bescharmt voor mijn navolgers, al te bloedig.  
 „Zijn woort dat is voldaan. Nu zal hy in mijn doot  
 „Zijn wrack voldoen. Mijn eer gaen schenden in haer schoot.

*Inl.* Roert uwe lippen eens, mijn waerde en overschone!

Wilt door de weigering u zelf, en my niet honen.  
 Gy weet uw minnaer is gevallen in mijn macht;  
 Zo gy hartnekkig blijft, hy wis zijn doot hier wacht.  
 Behalven dat ik kan u tot mijn liefde dwingen.

Ga, roep den Wever hier.

*Mar.*

„O sno veranderingen!

*Lou.* „Het is met ons gedaen.

*Mar.*

„Ach! mijn beminde! wist

„Ik u uit dit gevaer te redden, door de list,  
 „'k Zou, door mijn tegenstant, de doot tot hulp haest krijgen.  
 Doorlugte Graef, denk niet, dat ik met stil te swijgen  
 In 't minst de hoonster ben van uwe waerdigheid.  
 Ik ken mijn schuldt, en weet hoe ver mijn pligt my leit.  
 Maer ziende op mijne staet, zo slegt, moest ik my schamen.  
 Dat ik u tegenfont, ten kon my noit betamen,  
 U, om een arme knegt, een Wever, te versmaen.  
 De vrees van mijn gemoedt die hieldt mijn tong gevaen,  
 Die aen mijn mondt ontzey de stouthheit om te spreken.

*Inl.*

*Iul.* Wel, nu ik waardig ben uw harde hart te breken,  
Heeft uwe tegenstant mijn minnezugt voldaan.

*Mar.* Mijn Heer, ik ben voor u, en twijfelt daer niet aen.

*Louis.* Meinedige, kunt gy zo ligt dan weêr verkiezen?

*Iul.* En scheld haer niet, wilt gy het leven niet verliezen.

Ik heb u van de doot, gelijk gy weet, bevrijdt;  
En zo mijn woort volbragt. Hoont gy haer nu, zo zijt  
Dan zeker, 't staet aen my u stoute tong te snoeren;  
En mijn en hare straf al t'evens uyt te voeren.

*Louis.* Wat overwinning is 't? wat vroomheit? dat gy my

Van myne vyanden verlost hebt? nu dat gy,  
Door uwe wreetheit, de barmhartigheid verduistert;  
En, door dees vrouwen dwang, al uwen roem ontluistert.  
Wat lof is 't, dat gy my het leven hebt beloofd?

Ja gaeft, zo gy my nu weêr van mijn ziel berooft.  
Maer neen! trouwloze vrouw! van u heb ik te klagen.

*Mar.* Ik veins in dit gevaer. Hoe kan my dit behagen.

Onwetende, zeg my? hoe komt in uw gedagt,  
Dat ik Graef Julian, die na mijn weêrliefd' tragt,  
Veragten zou, wat waen deedt u dit oyt geloven;  
Verblinden, dat ik hem zou van zijn hoop beroven,  
Die zo regtvaerdig is; en houden u mijn trouw,  
Die maer een balling zijt. O neen! gy ziet een Vrouw  
Die noyt misdader voor een Heer van staet zal keuren,  
Dies kent u zelf, of vreesst voor 't geen u zal gebeuren.

Laetdunkende, denk niet, dat ik uyt liefd' tot nog  
U heb gevolgt, dus keer, ontwaekt in dit bedrog;  
Gy moet my nu voortaan als 's Grayen Lief beogen.  
En zo gy vorder scheldt, 'k sweer, 'k zal het niet gedogen;  
Maer zelve deze plaets besprengen met u bloedt.

*Louis.* O ramp! ô bitter spijt! dat ik dit horen moet.

*Iul.* Kan uwe zoete mont my zo veel gunsten geven?

*Louis.* Na zo veel smaect en hoon, zo haet ik zelf mijn leven.

Gy moordt my wrede, en ik, ik wagt met vreugt de doot,

Zo ik uw scheldende mag sterven. Komt, doorstoot  
Mijn hart, trouloze, snode, en ereloze Vrouwe.

*Inl.* Kan ik dit dulden?

*Mar.* Graef...

*Inl.* Ik sweer, het zal hem rouwen.

*Mar.* Hou stant, gy doet u naem te kort, 't is u noyt eêr  
Dat gy een balling doodt; 'k bidt, geef my uw geweer,  
Ik zal hem zelf daer meê geregte straf verschaffen.

*Lou.* Ligтваerd'ge vyandin, den hemel wil u straffen.

*Mar.* Aenvaert dit stael, mijn Lief! op dat den Graef my niet  
Vervolg, terwijl 't geluk u nu haer hulp aenbiedt.

*Inl.* O sno bedriegster! had...

*Lou.* O roem van alle Vrouwen!

*Inl.* Men volg haer na, ik sweer...

*Lou.* Heer Graef, wilt vry betrouwen;

Dat mijne vroomheit haer beschutten zal; gy moet  
Uw doortogt vinden door mijn doodt. Ziet wat gy doet.

*Inl.* Voort, dat hy sterf...

*Louis.* Dit stael zal my genoeg bevryden.

*Fin.* Hy schijnt een razerny.

*Inl.* Laet ons het onluk myden;

En wyken in dit huis, dat 's toe. *Vvijken veggende in huis.*

*Louis.* 't Is wel gedaen.

Nu zijn zy in de knip, en kunnen 't niet ontgaen.

Mijn volk is digte by, die hier rondtom de passien

Bezetten, door wiens hulp ik haar haest zal verrassen. *Binnen.*

*Garzeran, Pedro, Leonardo, Valerio, Guarin, en gevolgh  
van Struykroovers.*

**S** Oldaten, haestig voort, laet uwe dankbaerheit  
Doch bliken; nu uw hoofd gevangen wert geleit:  
Die willig 't leven voor uw levens altijt stelden;  
En maecten uw gezien. Op, toont u nu als helden:  
Dat uwe moedigheid, voor dit gevaer, niet swigt.

*Leon.* Wy zijn aen zijne trouw', en vrintſchap hoog verpligt.

*Val.* Die wyzen ons weêrom aen hem getrouw te wezen.

*Ped.* Wy ſweren u, dat wy geen ongeval en vrezen.

*Guar.* Om hem te helpen is my geen gevaer te groot.

*Leon.* Hy zal haest vry zijn, of wy blyven alle doot.

*Val.* Het wrede nootlot geef maer dat wy hem ontmoeten.

*Garz.* Zo mannen, 't loon zal weêr uw arrebeyt verzoeten.

Maer zien wy daer geen menſch die langs 't gebergte dwaelt.

*Leon.* Het is een man alleen.

*Garz.* Dat men hem by ons haelt.

Wel ligt dat wy uyt hem iets van den Hopman horen.

*Leon.* Hou ſtant, gy reiziger.

*Mar.* Ey my! ik ben verloren.

*Leon.* Kom nader, heb geen vrees, maer geef ons regt beſcheyt.

Zaegt gy geen man die ſtrax gevangen wierdt gelyt?

*Mar.* Ach! Garzeran, zijt gy 't? en hebt gy niet vernomen . . .

*Gar.* Och! Theodora, hoe zijt gy 't gevaer ontkomen?

Waer bleef uw Pedro dog?

*Mar.* Ik liet hem in 't veegt

Met Iulian, niet ver van hier.

*Gar.* Zo komt gy regt

Van pas, wy ſtaen gereet hem onze hulp te tonen.

*Mar.* Den hemel zegen u, en wil uw trouw belonen.

*Louis roept van binnen.*

Mijn Theodora.

*Gar.* Zagt.

*Lou.* Mijn Theodora.

*Mar.* 't Is

Mijn Pedro, Hemel ach! geef dat ik niet en mis.

*Lou.* Mijn Theodora, Lief, waer zijt gy?

*Gar.* Laet u horen;

Hef dog uw ſtem, dat hy ons vindt.

*Mar.* Mijn uytverkoren,

Mijn Pedro, Pedro Lief, kom herwaerts.

*Garz.*

'k Zie hem al;

Daer daelt hy van den berg, en komt langs 't naeste dal.

*Mar.* Hoe wert mijn hart gearfst door minnelijk verlangen,  
Om hem, vol blijfchap, met mijn armen, hier t'omvangen:  
't Schijnt reers een jaer dat ik zijn byzijn heb gemist.*Louis.* 't Is Garzeran! wat vreugt!*Gar.*

Heer Pedro, ja hy is 't,

Met al u volk, die 't lijf gewillig voor u wagen.

*Mar.* Zijt wellekom, mijn hart!*Louis.*

Mijn ziel, mijn welbehagen!

*Mar.* Wat is het my een vreugt, dat ik u weër mag zien.*Louis.* 'k Was meest bedugt dat u mogt eenig leet geschiên.*Mar.* Ter goeder ure quam heer Garzeran my tegen.

Hoe ging 't met u?

*Louis.*

Ik dank den hemel, en de degen

Die (door uw heldendaedt) tot redding van mijn lijf,

In mijne handen quam, waer voor ik ceuwig blijf

Verbonden, 't leven (dat gy my toen hebt gegeven)

U t'offeren, als aen het leven van mijn leven:

Want door die hulp heb ik my in 't gevaer geredt.

Nu houde ik zelf den Graef in 't Lustpaleis bezet,

Door eenig volk van ons daer by geval gekomen.

*Mar.* Den hemel hoede u voorts.*Garz.*

Wy hadden flus vernomen,

Dat gy op 't onversienst verrast, gevangen waert;

Dies hadt ik deze troep in yl by een vergaert,

Om u t'ontzetten.

*Louis.*

'k Dank mijn trouwe en dappre vrienden.

Maer wilt gy nu mijn hart noch meer tot u verbinden,

En is 't dat mijne dienst in uw gedagten leeft,

Zo is het nodig dat gy uw met my begeeft:

Want wy u dapperheit lang door uw daden kenden.

*Alle.* Die u niet trouw en is die moet den hemel schenden.

Wy stellen ziel en lijf, tot uwen dienst, te pandt.

*Louis.*

*Louis.* Die twijfelt aen uw moedt, die doet uw eere schant.

*Garz.* De minste zal voor u de dootd gewillig lijden.

*Alle.* Wy zijn gereet om zelf de hel te gaen bestrijden.

*Louis.* Wel, volg my dan alt'zaem.

*Mar.* Waer wil mijn Lief doch heen?

*Louis.* Na vrouw Klorinde, die wy, om bezondre reên,

Nu by Graef Julian zo daedlijk zullen brengen :

Daer ik uw alle, zo 't den hemel wil gehengen,

't Gevolg zal tonen van een droef begonnen zaek.

Den Graef zal weten, door mijn edelmoed'ge wrack,

Wie dat den Wever is; en mooglijk al te spade

Beklagen, dat hy zo d'ontschuldige verrade.

*binnen.*

*Julian. Finco.*

**O**nmogelijk dat een gehoonde rusten kan.

't Is al te groten spijt, door een geringen man,

Een Wever, overheert! en door een vrouw bedrogen!

Ik schaem my dat ik leef. Wat heeft my doch bewogen,

Dat ik den schelm verschoonde? ik hadt hem in mijn macht,

Eer dat zy door haer list...

*Fin.* Stel dit uit uw gedacht.

Gy kunt u wreken, valt hy weder in uw handen;

Dat niet kan missen.

*Jul.* 't Strekt my al te veel tot schanden,

Finéo, dat een snode, een Wever, overwint,

Een vrouw my zo verraet, daer ik haer heb bemint.

'k Wensch dat de pijn en smart, die my daer door bestrijden,

My doden konden, om niet meerder hier te lijden.

*Fin.* Ik bidt mijn Heer, dat gy uw zelve niet meer quelt.

*Jul.* O bitter smaet! ik hadt den schelm in mijn gewelt;

En heb de tijt verzuimt van hem den hals te breken.

Vermoordt my, hemel!

*Fin.* Heer...

*Jul.* Wilt my niet tegenspreken.

Men



Men zaël de paerden voort, om daedlijk na het Hof  
Te rijden ; want 't gerugt van 't volk loopt doorgaens, of  
Den Mauritaen hier weër genegen was te landen.

*Fin.* Hun vloot die toonden zig al digt voor onze stranden ;  
Ja vele zeggen, dat zy reets aen 't landen was,  
En dat den Koning, al in optogt, d'oosterpas  
Bezet hielt.

*Iul.* Zo is 't tijt ons na de Vorst te spoeden.

*Fin.* Ik hoop den hemel zal zijn Majesteit behoeden.

*Iul.* Ga, volg mijn last terstont.

*Fin.* Ik zal, Heer.

*Finéo binnen.*

*Iul.* Ider uur

Schijnt my een jaer, nu my een pijn, als 't helsche vuur,  
Bestrijden komt. Ik moet zijn Majesteit bewijzen  
Dat my nooit moet ontbrak, zo zal mijn eernaem rijzen  
Tot aen de starren. Maer, wat zal ik doch bestaen?  
Wat dienst, wat Moren met dees slappen arm verflaen,  
Daer my een Wever heeft bespot en overwonnen,  
Mijn lusten afgesneên ! hoe zal de werrelt konnen  
Geloven, als de Faem . . .

*Fin.* Mijn Heer . . .

*Iul.* Hoe dus verbaest ?

*Fin.* Het is met ons gedaen . . .

*Iul.* Wel hoe ! my dunkt gy raest,

Of is 'er tijding dat de Moren zijn aen 't landen ;  
Of zijn zy meesters, door hun magt, van onze stranden ?

*Fin.* O neen ! in 't minste niet, 't zijn rovers uit 't gebergt,  
Die, na men van hun hoort, tot felle wraek getergt,  
U zoeken, 'k bidt u, vlugt, is 't mogelijk weg te komen.

*Iul.* Ik wijk niet.

*Louis. Garzeran. Pedro Alonzo. Leonardo. Valerio. Maria.  
Lizandra. Theodora. Rozella. Guarin, en  
gevolg van Rovers, alle vermomt.*

*Iul.* Wat zijt gy voor volk, die ingenomen  
Met dulle moedigheid, mijn groot gezag dus breekt,  
Dat gy my schuldig zijt? troulozen ...

*Lou.* 'k Bidt u, spreek  
Zo trots niet, noch veel min en acht het niet voor wond'ren;  
Het wil u mogelijk heel vrent in d'oren dond'ren,  
Dat ik een stem verftrek van 't hemelse gerecht,  
Die u ter straf daegt, en mijn ongelijk beslecht;  
Want schoon tot noch uw naem de werrelt zo kon trotsen,  
Uw boosheit doet u tot in d'afgront nederplotsen.  
Kent gy dees vrouwe wel, die gy hier voor u ziet?  
Hoe swijgt gy! spreek.

*Iul.* Ik ken haer wel.

*Lou.* Weet gy dan niet  
Dat zy Lizandra is, uit Vargas bloet gesproten?  
Wiens adelijk geslacht uw staet, en al de Groten  
Van 't hof, gelijk is? schoon zy hier in slecht gewaet  
Haer dus vertoondt aen ons, misleit door tuwen raedt:  
Om uw geveinsde min, tot koestring van uw lusten,  
Te voeden, en, vol weelde, in haren arm, te rusten.  
Weet gy wel dat gy haer uw trouw hebt toegezeit,  
En niet volbracht? dat zy door u is schelms misleit.

*Iul.* Lizandra door my ...

*Lou.* 'k Zal uw belijdenisse  
Hier niet verwachten, gaet te raedt met u gewiffe.  
'k Herroep mijn vonnis noit. want zonder uwe schult,  
Of zelf haer onschult meer hier aen te horen, zult  
Gy aen Lizandra voort de handt, als Bruigom, geven,  
In 't aenzien van dit volk, of 'k sweer u, by mijn leven,  
Dat ik een treurtoneel zal maken van dees plaets.

*Inl.* „ Wat raedt Fineo?

*Fin.*

„ Heer, ik vinde niet veel raets ;  
 „ Want, na ik merk, zal dit dien trotsen Wever wezen,  
 „ Zijn stem ontdekt hem ; dies ons 't quaetste staet te vrezen.  
 „ De tegenstant is hier doch vruchteloos, geef haer  
 „ Uw handt mijn heer, en redt ons leven uit 't gevaer.  
 „ Gedwonge banden mach men vry aen stucken breken.  
 „ De dwang verbindt noit woort, dat 's zonder tegenspreken.

*Inl.* Gy zegt zeer wel. Wel aen Lizandra, 'k ben gereet,  
 Dewijl mijn handt aen u gelukkig wert besteeet,  
 Laet mijn gerechte hoop niet troost'loos wederkeren.

*Liz.* Gy weet wel Graef, uw trouw en liefde zal my eeren ;  
 En schoon mijn schoonheit u niet heel verplichten ken,  
 Uw woort verplicht u ; 'k hoop dat ik u waardig ben.

*Lou.* „ Nu nadert mijne wrack.

*Inl.*

Uw liefd' mijn wederminne  
 Genoeg verdient. „ O valsche en snode vyandinne !

„ 'k Zal u dees overlafst betalen met de doodt.  
 Daer is, als Bruidegom, mijn handt. 'k sweer haer in noot,  
 In lief of leet, zo lang ik leef, noit te verlaten ;  
 Maer t'eeren als mijn vrouw, of d'hemel moet my haten.

*Liz.* 'k Acht my gelukkig, dat ik u de handt als Bruidt  
 Mach geven.

*Roz.*

Dat de ramp uw liefde nimmer stuit.

Mevrouw, k wensch u geluk ; mijn Heer, lang moet gy leven.

*Fin.* Den hemel wil u staeg in als genoeg en geven.

*Lou.* Ik ben zo ver voldaan. men laet my nu alleen

Hier by den Graef, met wie dat ik bezondre reên

Te spreken heb : wilt t'zaem my in 't gebergte beiden,

Ik bidt heer Garzeran de vrouwen te geleiden

In alle zekerheit.

*Garz.*

't Wert na uw wil volbracht.

*Inl.* Nu hebt gy, snode, daer gy lang hebt na getracht ;

Maer ...

*Fin.*

*Fin.* Zoekt hy hem alleen, 't is niet het beste teken.

*Liz.* Hy zal hem mogelijk af bidden, om te spreken

Voor zijne misdaên by de Vorst. neen, 't kan niet zijn ;

Want zo dat was, hy hadt hem niet gehoont : ach ! mijn

Beroerde zinnen staen verbaest en opgetogen.

*Mar.* Ik hoop den hemel zal ons 't beste doen beogen.

*Alle binnen, behalven Louis en Iulian.*

*Iul.* „ Die tomeloos met wil na boze misdaet haekt ,

„ Verdient geen beter lot. 'k voel mijn gemocdt geraekt.

„ Hy sluit nu d'ene deur, dan d'ander. 'k ben verloren.

„ Mijn hovaerdy verwekt den hemel wis tot toren ,

„ Nu cen geringen man mijn hoogmoet dalen doet.

*Lou.* Kent gy my, Graef? *Hy doet zijn masker af.*

*Iul.* O ja, uw dapperheit en moet

Maekt u genoeg bekent.

*Lou.* Wie ben ik, na uw gifsen ?

*Iul.* Den wever Pedro.

*Lou.* Neen, gy zoud wel kunnen missen.

Beoogt my beter, Graef. *Doet zijn pruik en plaester van zijn oog af.*

*Iul.* Indien het wezen kon ,

Na ik nu zien kan, 'k zou geloven dat gy Don

Louis de Vargas waert : maer die 's niet meer in 't leven.

*Lou.* Ik ben die zelfde, 'k zal u daer bewijs af geven.

*Iul.* „ Den hemel my behoedt. of is hy zo gehoont ,

„ Dat hy mijn misdaet in het minste niet verschoont ;

„ Maer doet mijn vyandt hier weêr uit zijn grafsteê rijzen ,

„ Diens koude romp ik zag de laetste plicht bewijzen ,

„ O wonderlijk geval ! hoe speelt gy met de mensch !

Ik heb u, Don Louis, mijn schult betaelt na wensch ,

Uw zuster weêr geëert met haer mijn handt te geven.

Wat wilt gy meer van my ?

*Lou.* Dat gy niet meer zult leven ,

Niet dat mijn vroomheit door dees daet ontluifert wart ,

Neen ! ik weet zeker, en dat moedigt nu mijn hart ,

Dat

Dat ik gerechtig ben gestelt om u te straffen.

Het is des hemels wil, die zal mijn wraek beschaffen :

Die gunt dat ik noch leef, die wil dat dezen arm

D'uytvoerder wezen zal van uwe straf. Bescharm

U zelf nu, zo gy kunt, hier valt niet meer te dralen.

*Inl.* Is 't mogelijk? ik zag u lijk ten grave dalen.

*Lou.* 't Was maer bedrog, het schijnt dat gy my nu niet kent,  
Dat hoont mijn vroomheyt, die leeft nimmermeer geschent.

Dies trek uw degen uyt; want gy van deze handen

Zult sterven.

*Inl.* 'k Bidt, mijn Heer, het strekt u roem tot schande.

Zijt gy niet Don Louis, de Broeder van mijn Bruydt?

Wat dulheit dan, dat gy uw Broeders doot besluyt?

*Lou.* Uw handt die heeft haer eêr herstelt na 't nedervellen,

Gy kunt mijn eêr niet, als door uwe doot, herstellen.

Uw klagt is kragteloos.

*Inl.* Ik hoonden noyt Louis.

Wilt gy dan dat ik om een Wever 't lijf verlies?

*Lou.* 't Is 't eygen aenzigt daer uw hant die schant indrukke.

Hebt gy den Wever maer gehoont, dat u gelukten,

Zo maek dan rekening dat u den Wever weêr

Zal doden, om de moort zijns Vaders, om zijn eêr;

En wraek dat gy zijn Bruydt zo schendig zagt te schenden.

*Inl.* Zy heeft mijn liefd' veragt.

*Lou.* Dat gy uw schult bekenden

Was nutter voor uw ziel, verrader, kom, nu voort;

Verweer u.

*Inl.* 't Za dan.

*Lou.* Daer.

*Inl.* Ay my! ik ben vermoort,

O hemel! 'k heb mijn straf regtvaerdig hier geleden.

Ik bidt u Don Louis, ay luistert na mijn reden,

Nu dat ik sterf, 'k beken, 'k heb regen u misdaen.

Ik heb uw Vader vals betigt, en schelms verraên.

Vervloekte staerzugt heeft my daer toe aengedreven,  
 Het was mijn Vaders wil; 'k bidt, wilt het my vergeven,  
 Nu dat gy Edel zijt: de nijt heeft ons vervoert.

*Lou.* 'k Vergeef het u.

*Iul.* Ik sterf...

*Lou.* Ik vindt my noch beroert

Om mijne Zuster, schoon mijn vyandt is verwonnen,  
 Waer van al 't ongeluk mijn 's levens is begonnen.  
 Daer leyt hy nu, die my vervolgden. Hemel, geef  
 Nu dat zijn Vader ook geregte straf beleeft.

*Garzeran.*

*Gar.* **H**eer Pedro, hoe mijn vrindt! bedriegen my mijn ogen?  
 Of zijt gy Don Louis?

*Lou.* Gy zijt gantsch niet bedrogen.

Ik ben het waerde vrindt. Vergeef, dat ik tot nog  
 My niet ontdekte, 't was nootzaaklijk dit bedrog.  
 Mijn wraek heeft nu begin, nu moogt gy my weêr agten  
 Voor uw getrouwen vrindt. Daer leyt hy, die staeg tragten  
 Na ons bederf; die my lang waenden in het graf  
 Te zijn, krijgt nu zijn loon van my.

*Gar.* Hy heeft zijn straf

Bekomen. Maer 't is nu geen tijdt van hier te blyven.

*Lou.* Ik rust niet, of ik zal den Vader mede ontlyven,  
 Die door zijns schelms verract mijn Vader bragt ter doot.

*Gar.* Stelt deze wraek wat uyt, de Koning is in noot,  
 Zijn heir, aen 't wijken, is meest van den Moor geslagen;  
 Dies is het tijt, om nu een brave kans te wagen  
 Ten dienst van onzen Vorst; en komen met ons volk,  
 Die noyt gevaer ontzien, met spies, en pijl, en dolk,  
 Hem moedig helpen, eer de zyne heel aen 't vluchten  
 Tot scheuring zijn gebragt, en voor een arger duchten.  
 Ik twijffel niet, komt deze ons hulp in tijts te sta,  
 Wy hopen niet vergeefs voor 't algemeen gena.

*Lou.* Men ruk ons volk by een, op hoop van 's hemels zegen.

*Gar.* Daer zijn zy, reets tot uw en 's Konings dienst genegen.

*Leonardo, Valerio, Pedro, Guarin en gevolg.*

*Lou.* **M**Yn vriden, gy hebt nu den regten tijt beleest,  
 In wien den hemel uw een eerlijke uytkomst geeft  
 Voor al uw misdæen, die gy kunt doorlugtig maken;  
 Gy weet hoe ons den Moor komt met zijn heir genaken,  
 Hoe hy des Konings heir aen 't deizen heeft gebragt.  
 Kom laet ons, groot van moet, met onze kleene magt  
 Den vyandt slaen, wy zijn geoeffende soldaten,  
 Die, voer by 't stuk gezet, elkandren noyt verlaten.  
 Zy blode guylen, niet in wapens groot gemaect,  
 Zijn door het plundren uyt slagorden al geraect;  
 Wert nu met kragt op hun den aenval voort begonnen,  
 Den overwinnaer ziet zich zelf haest overwonnen.  
 Vegt voor u zelven, voor uw Vorst, en 't Vaderlant.  
 Laet ons verpligtende nu sterven zonder schant,  
 Voor die wy, levende, veel hoons en smaet aendeden.

*Alle.* Wy wenschen na den strijdt.

*Louis.*

Zet u dan in geleden.

*Gar.* O dappren Veltheer! door dit eerelijk besluyt,  
 Strekt yders borst een rots daer 's vyants scharp afftuyt.  
 Elks arm een blixemstrael, tot schrik der Mauritanen.

*Lou.* Dat gaet u voor; ik zal de weg van eer gaen banen. *Binnen.*

*Koning, Zuero, Lorenzo, gewapent met uytgetrocke degens.*

*Zuer.* **M**Yn Vorst, neem doch een paert, dat gy uw lijf bevrijdt.

*Kon.* **M**O Hemel! weest doch mijn bescharmer, in dees strijdt,  
 Daer ik u regt bescharm; werp my niet heel ter neder  
 Door 't Heydens ongelooft.

*Louis van binnen.*

Keert wederom, keert weder  
 Soldaten; want den Moor heeft u niet overmant.

't Is maer de vrees, hou moet, ik bidt u, hou maer stant.

*Kon.* Wat voor een troep komt, met vermomden aengezichten,  
Zo moedig ons te hulp; my dunkt de Moren swichten.  
Zy vallen rustig aen, en houwen 't al ter neêr.

*Zuer.* Den hemel heeft u beê verhoort, op uw begeer.

*Kon.* Die zy voor eeuwig lof.

*Lor.* Zy vlugten al, die trotsen,

Ik zie hun wijken, langs de bomen, na de rotfen.

*Kon.* Val aen Marquis, kom stry om d'eere van mijn kroon

T'herstellen; 'k ben door u hier toegeraekt, uw zoon,

Dien blodaert, laet zijn Vorst in deze noot verleggen,

En volgt zijn wellust: kom, kom wachten wy de zegen

Des hemels, die ons noit vergeefs zijn hulp toezendt.

Ik zelf ga voor, om van dees wrede strijt een endt

Te maken, stil staen kan den dapp'ren niet betamen.

*Zuer.* Den hemel weet, dat ik my in mijn ziel moet schamen,

Dat ik dien snoden zoon mijn leven heb geteelt,

En opgebracht met zorg. Het leven my verveelt;

Ik wens de doot, om hem niet levendt te beogen;

Of 't leven, om hem doot te zien. Ik ben bedrogen

In mijne hoop, 'k vervloek zelf zijn geboortetijd.

*Kon.* Nu staek dees reên; en volg my moedig na den strijdt. *bin.*

*Wert binnen gewoghten, daer op Zuero gequetst uitkomt,  
van Louis vervolgt, en na hem den Koning.*

*Zuer.* **W**Ie zijt gy? die dus, na der Moren nederlagen,  
Uw kling op Christenen gaet wetten?

*Louis.* Durft gy vragen

Waerom? trouwlozen schelm, laet u genoeg zijn, dat

Ik Vargas ben, diens bloet u nu in 't aenzigt spat.

*Kon.* Wat dat ik hoor!

*Zuer.* Zo zijt gy Don Louis in 't leven.

*Louis.* O ja, den hemel heeft my 't leven willen geven,

Dat ik mijn vroomheit aen de werrelt tonen zou.

Dat



Dat ik gerechte wraek zou krijgen. Nu mijn trouw  
 Den Koning is bekend, die hem hielp overwinnen,  
 Zal mijne straf aen u meinedige beginnen,  
 Voor d'ongerechte hoon mijn Vader aengedaen,  
 Door uwe valsheit al te jammerlijk verraên:  
 't Is nu des hemels wil, die niemant kan bepalen,  
 Dat hier uw leven met de doot, de doot betale  
 Van mijnen Vader, die onschuldig heeft geleên.

*Zuer.* Ay my rampzaligen! ik sterf. weest nu te vreên,  
 O Vargas! want gy hebt gewenste wraek bekomen.  
 'k Beken, 'k was d'oorzaak dat het leven is benomen  
 Aen uwen Vader. 'k Bidt, vergeef het my, gelijk  
 Ik u mijn doot vergeef.

*Louis.* Verrader...

*Kon.* Hier is blijk

Genoeg; houd op Louis, hy heeft het al beleden.

*Louis.* Zijn Majesteit heeft het gehoord; 'k hou my te vreden,  
 Zijn zoon die heeft het voor zijn sterven ook bekend,  
 Die 'k flus de dootsteek gaf, en hielp hem aen zijn endt,  
 Voor al zijn schelms verraet, en boze tirannyen,  
 Waer door ik in 't gebergt mijn zelf met roveryen  
 Ernceren moest. Hy hadt mijn Zusters eer gerooft,  
 En zocht de schennis van mijn Bruidt, aen my beloofd;  
 Hy heeft, toen ik hem dit beletten wou, zijn handen  
 Geschonden eerloos in mijn aenzigt, my ten schanden.  
 Nu buig ik my, o Vorst! voor uwe voeten neer.  
 Indien ik straf verdien, zo straf my; om mijn eêr  
 Heb ik als Edelman mijn wraek gezocht.

*Kon.* Uw daden

O dapp'ren Don Louis! verdienen ons genaden;  
 Uw strijtbreu oorlogstroep heeft my verplicht; 'k beken  
 Ik d'overwinning aen uw vroomheit schuldig ben.  
 Zo dat, of gy al schoon een misdaet hadt bedreven,  
 Ik ben gehouden, om uw dienst, zulks te vergeven.

Nu weet ik, hebt gy maer rechtvaard'ge wraek gezocht,  
 Dies zijn mijn gunsten aen uw moedigheid verknocht.  
 Dat uw soldaten zich vry alle voor my tonen,  
 Ik wil haer kennen, en hun trouwe dienst belonen.

*Lou.* Op deze hoop heb ik hun alle hier by my  
 Ontboôn, op dat men van den vyandt meester zy,  
 Om uwe Majesteit in ootmoedt te begroeten.

*Garzeran. Leonardo. Valerio. Guarin, en gevolg.*

*Garz.* **W**Y offren, grote Vorst! ons levens voor uw voeten.

*Leon.* Wy dienen trouw, 'k bidt dat uw goetheit ons verschoon.

*Kon.* Wacht dan van my, dat ik u Koninklijk beloon.

Rijst op, uw heldendaên gaen noit uit ons gedachten.

'k Vergeef u alles, wilt voortaan uw plicht betrachten.

Naeft d'hemel heeft uw kracht dees oorlogstwist geflist.

Uw dapperheit heeft al uw misdaên uitgewist.

'k Zeg andermael rijs op, het is u al vergeven.

*Alle.* Lang leef zijn Majesteit, lang moet den Koning leven.

*Kon.* Voert de gevangens weg, en zonder tijdt verlies.

*Guar.* 't Is Pedro na het kleet, na 't aenzicht Don Louis.

Dit komt my vreemt te voor; het schijnen toveryen.

Ik bidt u, moedig Heer, laet my niet meer in lyen.

Zijt gy heer Vargas?

*Lou.* Ja, ik ben het zelf, Guarin:

Den hemel zy gedankt dat ik u weêr mag zien.

*Guar.* Maer uw getrouwe knecht zo lange te bedriegen,

Mijn Heer, 't is wat te grof, ja 't zeker, zonder liegen.

*Lou.* Guarin, het moest zo zijn, stel u daer in geruft.

*Guar.* Zo doen ik Heer, gun dat uw slaef uw voeten kufft.

*Lou.* Volg mý na 't hof, uw dienst en zal geen loon gebreken.

*Guar.* Dat is een hart'lijk woort: och! was het al gebleken.

Was ik weêr Edelman, de boer die hadt dan uit.

*Kon.* Leeft uwe zuster noch?

*Lou.* Daer komt zy, met mijn Bruidt,

Om uwe Majesteit geluk en heil te wenschen.

*Kon.* Zegt ons, welk is uw Bruidt?

*Louis.*

De schoonste aller menschen,

Die, schoon dat ik als Vorst een Koninkrijk gewan,

My waardig zijn zou; 't is Maria de Luxan.

*Kon.* Ik ken haer aedlijk Huys, daer zy is uyt gesproten,

Waer van de Kroon altijt veel diensten heeft genoten.

*Pedro, Maria, Lizandra, Theodora, Rozella, gekleét  
in lantkleding.*

*Mar.* **M**Evrouw, daer is hy die Kastiljens scepter tofst.  
Ootmoedig kuffen wy de handen van den Vorst.

*Liz.* Den hemel geef hem heil.

*Kon.*

Staet op, 't is ons begeren

De Bruydt van Don Louis, en Zuster, nu te eeren

Met koninklijke gunst. Betrouw u op ons woort.

*Mar.* Dank zy de Majesteit.

*Liz.*

't Geval zijn rust noyt stoort.

*Theod.* De Vorst leef lang na wensch.

*Roz.*

Bestier zijn Rijk in vreden.

*Ped.* Hy heersche, op zijnen troon, gevreesd en aengebden.

*Liz.* O hemel! wat ik zie! mijn Broeder agh! zijt gy 't?

Of is 't uw geest? helaes!

*Lou.*

Ik ben het zelf: verblijdt

U waerde Zuster; want d'uur is nu eens gekomen,

Dat myne en uwe wrack voldaan is, wilt niet schromen;

Gy ziet de tijdt, daer in uw vyanden ten val

Geraekt zijn, dat uw eer met roem herstellen zal.

Graef Julian, die ons vervolgden, is om 't leven.

Heer Garzeran zal uw de handt als Bruygom geven,

Zo ik by hem de naem van Broeder waerd mag zijn;

Zo raekt hy meê ten endt van zijne minnepijn,

Indien 't de Vorst gevalt.

*Kon.*

Ik zal noyt vreugt beletten.

*Gar.*

*Gar.* Nu hangt mijn luk aen u.

*Liz.* Zijn woorden zijn mijn wetten.

'k Genoeg my in zijn wil.

*Gar.*

Wat overgroot geluk!

Zo raek ik onverwagt ten einde van mijn druk.

*Kon.* Door zulk een dubble vreugt zal alle vreugt vermeerren

In mijne zegenprael. Kom, volg my t'zaem, gy Heeren,

Daer Don Louis verschijnt als d'Atlas van mijn Rijk.

*Louis.* Mijn Edelmoed'ge wrack geeft hier geregte blijk,

Dat zelden schellemstuk zo voorgaan zal in 't dwalen,

Of kreuple straf die kan 't in 't eindt noch achterhalen.

E I N D E.

